

CAPITOLUL V: INFRAȚIUNI CONTRA AUTORITĂȚII (art. 236-244)

- 1. Trăsături generale ale infracțiunilor contra autorităților**
- 2. Ofensa adusă unor însemne**
- 3. Ultrajul**
- 4. Uzurparea de calități oficiale**
- 5. Portul nelegal de decorații sau semne distinctive**
- 6. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri**
- 7. Ruperea de sigilii**
- 8. Sustragerea de sub sechestrul**

V.1. Trăsături generale ale infracțiunilor contra autorităților

În România, statul constituie nucleul societății noastre, în jurul căruia se coagulează toate organele și instituțiile publice.

Statul își exercită multiplele funcții prin intermediul organelor sale și de aceea, autoritatea organelor de stat constituie o valoare socială ocrotită de legea penală. Autoritatea statului este serios atinsă sau știrbită atunci când funcționarii care o exercită devin ținta unor acțiuni violente, sau când înscrisurile, uniforme sau sigiliile folosite de funcționarii statului sunt distruse ori folosite fără drept de alte persoane.

Faptele incriminate în acest capitol îi slăbesc statului autoritatea și lovesc în prestigiul și credibilitatea de care trebuie să se bucure funcționarii săi.

Obiectul juridic generic al acestor infracțiuni îl constituie relațiile sociale care presupun apărarea riguroasă a autorității organelor de stat.

În ceea ce privește **latura obiectivă**, toate infracțiunile contra autorității sunt infracțiuni comisive. Se pot comite prin acțiune sau inacțiune. Uneori, latura obiectivă pretinde și îndeplinirea unor cerințe esențiale, iar urmarea imediată constă fără excepție, într-o stare de pericol pentru valoarea socială a autorității statale.

Subiect activ al acestor infracțiuni poate fi orice persoană, iar uneori calitatea subiectului activ devine o circumstanță agravantă în conținutul infracțiunii.

Latura subiectivă. Majoritatea infracțiunilor contra autorității se săvârșesc cu intenție directă sau indirectă, dar sustragerea sau distrugerea de înscrisuri se poate săvârși și din culpă.

Tentativa este incriminată doar la unele infracțiuni.

Acțiunea penală pentru toate infracțiunile contra autorității se pune în mișcare din oficiu.

V.2. Ofensa adusă unor însemne (art. 236)

Noțiune. Infrațiunea constă în fapta persoanei care manifestă dispreț pentru însemnele României ori emblemele sau semnele de care se folosesc autoritățile române. Fapta este incriminată în două variante: varianta tip care se referă la însemnele României (alin. 1) și varianta atenuată care se referă la prestigiul semnelor și emblemelor autorităților de stat (alin. 2).

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la apărarea prestigiului autorității de stat. **Obiectul material** al infrațiunii îl constituie însemnele (stemă, emblemă, semne) de care se folosesc autoritățile.

Subiect activ al infrațiunii poate fi orice persoană. **Subiect pasiv principal** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este autoritatea de stat ale cărei însemne au fost disprețuite.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infrațiunii constă în acțiunea prin care se manifestă dispreț (adică acțiuni cu caracter ofensator) față de însemnele României sau ale autorităților române.

Însemnele României protejate împotriva acțiunilor ofensatoare sunt: *stema, sigiliul, drapelul, imnul de stat și ziua națională.*

Semnele autorităților pot fi stemele județelor și localităților, precum și orice alte embleme sau semne de care se folosesc acestea.

Acțiunea/inacțiunea este considerată ofensatoare dacă lovește în prestigiul și respectul datorat autorității de stat și se poate comite oral, în scris, prin acte materiale sau gesturi, etc.

Exemple de asemenea acțiuni ofensatoare sunt. distrugerea, desenele, emisiunile vocale, neridicarea în picioare și nedescoperirea capului la intonarea imnului de stat ș.a.

Urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol pentru prestigiul autorității de stat.

Latura subiectivă. Infrațiunea se comite cu intenție directă sau indirectă, nefiind pedepsite faptele comise din culpă. Existența intenției rezultă din natura actelor comise de făptuitor.

Tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Regimul sancționator. Varianta tip din alin. 1 este pedepsită cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, iar pentru forma atenuată pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amendă.

V. 3. Ultrajul (art. 239)

Noțiune. Această infrațiune constă în fapta persoanei care aduce atingere libertății sau integrității fizice ori sănătății funcționarilor publici care îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercițiul funcțiunii sau pentru fapte îndeplinite în exercițiul acelor funcții.

Fapta este incriminată în mai multe variante: alineatul 1 descrie forma simplă, comisă prin amenințare, iar alineatele 2-4 cuprind variantele calificate săvârșite prin acte de violență.

Obiectul juridic special este complex și constă în principal în relațiile social-juridice privitoare la prestigiul și protecția persoanelor care îndeplinesc o anumită funcție publică ce implică exercițiul autorității de stat, iar în subsidiar în relațiile care se referă la libertatea, integritatea corporală sau sănătatea funcționarului public. **Obiect material** este corpul funcționarului public atunci când fapta se săvârșește prin violență sau lovire împotriva integrității ori sănătății acestuia.

Subiect activ al infracțiunii de ultraj poate fi orice persoană. Fapta se poate comite în participație sub toate formele acesteia. Pot fi subiecți pasivi ai infracțiunii de ultraj polițistul, militarul, primarul, prefectul, magistratul, agentul fiscal, inspectorul sanitar-veterinar¹, jandarmul, polițistul comunitar, etc.

Subiect pasiv principal este statul, iar **subiect pasiv secundar** este funcționarul care exercită autoritatea de stat și față de care se comite fapta.

Pluralitatea subiectului pasiv secundar va atrage întotdeauna, existența unui concurs de infracțiuni.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiuni alternative, fiecare dintre ele fiind suficientă pentru existența infracțiunii.

La alineatul 1, varianta simplă, elementul material constă în acțiunea de amenințare. Ea trebuie să se realizeze nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă.

La alineatul 2, elementul material constă în lovirea sau actele de violență săvârșite asupra funcționarului, conținutul acestora fiind acela descris în art. 180 din C. penal.

La alineatul 3, elementul material este format din actul sau actele de vătămare corporală comisă asupra funcționarului, în înțelesul art. 181 din C. penal.

La alineatul 4, elementul material este format din activitatea care are ca urmare vătămarea corporală gravă a funcționarului în înțelesul art. 182 din codul penal.

Cerința esențială pentru toate variantele de incriminare constă în aceea că acțiunea trebuie să fie îndreptată contra unui funcționar public care se află în exercițiul funcțiunii sau pentru acte îndeplinite în exercițiul funcțiunii.

Acesta trebuie să fi acționat însă în conformitate cu atribuțiile de serviciu și nu abuziv. În caz contrar, fapta va fi încadrată potrivit art. 193, 180, 181 sau 182 din C. penal, iar funcționarul public nu mai beneficiază de protecția instituită prin art. 239.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă. **Cerința esențială** a laturii subiective presupune că făptuitorul cunoaște:

- calitatea persoanei pe care o agresează și
- împrejurarea că aceasta se află în exercițiul funcțiunii ori că faptele la care se referă acțiunea au fost îndeplinite de funcționar în exercițiul funcțiunii.

Tentativa este posibilă, dar nu se sancționează.

¹ **Eugen Stoina**, *Subiectul pasiv al infracțiunii de ultraj*, în Revista de Drept Penal, nr. 3/2000, p. 135

Regimul sancționator. Forma simplă din alineatul 1 se sancționează cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau amendă.

Varianta calificată din alineatul 2 se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă; cea din alineatul 3 cu închisoare de la 6 luni la 6 ani, iar varianta din alineatul 4 se sancționează cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Cazuri speciale de pedepsire în art. 239¹ din C.penal. Acest articol introduce variante agravate ale infracțiunilor cuprinse în art. 180-182, 189 și 193 din C. penal comise împotriva soțului, copiilor, sau părinților unui judecător, procuror, polițist, jandarm ori militar.

Cerința legii este ca aceste fapte să se comită în scop de intimidare sau de răzbunare pentru acte/fapte îndeplinite în exercițiul funcției. Maximul pedepsei pentru asemenea fapte se majorează cu 2 ani.

V. 4. Uzurparea de calități oficiale (art. 240)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care folosește fără drept o calitate oficială și îndeplinește acte legate de acea calitate.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care presupun ca exercitarea calităților oficiale să se realizeze numai de către persoanele care sunt investite cu acele calități.

Subiect activ poate fi orice persoană. Participația este posibilă. **Subiect pasiv principal** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana fizică sau juridică, prejudiciată prin actele îndeplinite de făptuitor.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în două acțiuni conjugate care trebuie realizate cumulativ:

- folosirea unei calități oficiale (adică invocarea, pretinderea ei) și
- îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate.

Cerința esențială a legii constă în împrejurarea că folosirea calității oficiale trebuie să se facă fără drept, adică fără titlu legitim sau după ce titlul legitim a încetat. În practica judiciară s-a arătat că depășirea de către un funcționar a competenței pe care i-o conferă calitatea respectivă nu constituie uzurpare de calități oficiale, ci abuz în serviciu contra intereselor persoanelor.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru autoritate, dar se pot produce și anumite consecințe păgubitoare pentru subiectul pasiv secundar.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu se sancționează.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

V. 5. Portul nelegal de decorații sau semne distinctive (art. 241)

Noțiune. Infracțiunea constă în purtarea fără drept de decorații, uniforme, sau de semne distinctive ale unui organ de stat, sau de uniforme, grade sau insigne militare.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la autoritatea publică care presupun ca semnele sau decorațiile să fie purtate numai de aceia care au îndrituirea legală. **Obiect material al infracțiunii** sunt decorațiile, uniforme sau semnele distinctive.

Subiect activ al infracțiunii poate fi orice persoană. Subiect pasiv este întotdeauna statul.

Latura obiectivă. *Elementul material* pentru cele două variante de incriminare a faptei constă în acțiunea de *purtare*, adică folosirea potrivit modului de întrebuințare a unei decorații, uniforme sau semne distinctive ale unui organ de stat, respectiv a unei uniforme, a unui grad sau a unei insigne militare.

Din punct de vedere al elementului material, această infracțiune este considerată o infracțiune continuă succesivă, nu permanentă.

Cerința esențială a elementului material presupune ca acțiunea de purtare să se facă fără drept și în public.

Latura subiectivă. Infracțiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă. Dacă această infracțiune constituie mijlocul fraudulos de săvârșire a unei înșelăciuni, se va reține concurs de infracțiuni.

Tentativa este posibilă dar nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Pentru varianta din alineatul 1 care constă în purtarea fără drept de decorații, uniforme, sau de semne distinctive ale unui organ de stat, pedeapsa este închisoarea de la o lună la 3 luni sau amendă.

Pentru varianta din alineatul al 2-lea referitoare la purtarea de uniforme, grade sau insigne militare, pedeapsa este închisoarea de 3 luni la 2 ani sau amendă.

Forma agravată. Alineatul al 3-lea instituie o agravantă constând în săvârșirea faptei din alineatul al 2-lea, în timp de război. Pedeapsa este în acest caz, închisoarea de la 1 la 5 ani.

V. 6. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri (art. 242)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care sustrage sau distruge un dosar, registru, document sau orice alt înscris care se află în păstrarea/deținerea unui organ sau instituții de stat sau publice, din cele prevăzute la art. 145 din Codul penal.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la autoritatea de stat care implică protejarea existenței înscrisurilor și documentelor aflate în deținerea unor unități de stat. **Obiectul material** al infracțiunii este constituit din dosarele, registrele și înscrisurile aflate în păstrarea unităților de stat.

Subiect activ al infracțiunii poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele sale. Dacă subiectul activ este un funcționar public aflat în exercițiul îndatoririlor de serviciu, pedeapsa este mai gravă pentru fapta săvârșită în asemenea condiții. **Subiect pasiv principal** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este unitatea care avea înscrisul în păstrare.

Latura obiectivă. *Elementul material* al formei tip prevăzute la alin. 1 constă în una din cele două acțiuni alternative: *sustragerea sau distrugerea* de înscrisuri.

Cerința esențială pentru elementul material este ca acțiunea să privească înscrisuri aflate în păstrarea sau deținerea organelor prevăzute la art. 145 din Codul penal.

Nu are importanță unde anume se afla înscrisul și nu interesează dacă aparține sau nu acelei unități, fiind suficient că se afla în păstrarea ori deținerea ei.

La alineatul 2 este incriminată o variantă atenuată a acestei infracțiuni constând în distrugerea din culpă a unui asemenea înscris care are valoare științifică, artistică, istorică, arhivistică sau o altă asemenea valoare. Elementul material constă așadar în acțiunea de distrugere, în înțelesul dat de art. 217 din C.penal.

Latura subiectivă. Fapta din alineatul 1 se poate comite cu intenție directă sau indirectă, iar fapta incriminată în alineatul al 2-lea se comite din culpă.

Tentativa este posibilă în privința faptei săvârșite cu intenție și se pedepsește.

Regimul sancționator. Forma tip a infracțiunii se sancționează cu închisoare de la 3 luni la 5 ani, iar forma atenuată cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

Forma agravată. Alineatul al 3-lea introduce o formă agravată pentru ambele variante deja analizate, împrejurarea agravantă constând în aceea că faptele se comit de un funcționar public, aflat în exercițiul îndatoririlor de serviciu.

În această situație, maximul special al pedepselor din alineatele 1 și 2 se majorează cu un an.

V. 7. Ruperea de sigilii (art. 243)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care înlătură ori distruge un sigiliu legal aplicat. Sigiliul este acel instrument de care se servesc organizațiile de stat pentru a asigura conservarea sau identificarea bunurilor mobile sau imobile.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la autoritatea de stat care presupun existența și integritatea sigiliilor aplicate în numele statului. **Obiect material** al infracțiunii este însuși sigiliul aplicat.

Subiect activ al infracțiunii poate fi orice persoană, participația fiind posibilă sub toate formele. **Subiect pasiv principal** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este unitatea care a aplicat sigiliul.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunii constă în vreuna din următoarele acțiuni:

- *înlăturarea* (scoaterea sigiliului din poziția pe care o avea astfel încât nu-și poate realiza scopul în care a fost aplicat);
- *distrugerea* (adică nimicirea, desființarea, sfărâmarea lui).

Cerința esențială a elementului material presupune ca sigiliul să fi fost legal aplicat de organele de stat competente.

În practica judiciară s-a decis că furtul mărfurilor din vagoanele SNCFR prin ruperea sigiliilor aplicate de autoritățile feroviare se află în concurs cu infracțiunea de rupere de sigilii.

Tot în jurisprudență s-a mai decis că furtul de curent electric comis prin înlăturarea sigiliului aplicat pe contorul electric este un furt săvârșit prin efracție, fără a se reține în concurs infracțiunea de rupere de sigilii, deoarece sigiliul aplicat pe contorul electric nu are rolul de a asigura conservarea sau identificarea bunului, ci pe acela de a închide caseta cu firele electrice.

Latura subiectivă. Infracțiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă. Făptuitorul trebuie să cunoască împrejurarea că înlătură sau distruge un sigiliu aplicat de o autoritate competentă.

Tentativa nu este pedepsită, deși este posibilă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută de lege pentru varianta tip din alineatul 1 este închisoarea de la o lună la un an sau amenda.

Forma agravată. Alineatul 2 introduce o formă agravată constând în împrejurarea că fapta este săvârșită de către custodele bunului asupra căruia s-a aplicat sigiliul, iar pedeapsa în acest caz este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

V. 8. Sustragerea de sub sechestru (art. 244)

Noțiune. Infracțiunea constă fapta persoanei care sustrage un bun legal sechestrat.

Potrivit alineatului 2 al art. 244, fapta este mai gravă dacă este săvârșită de custodele bunului.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care privesc autoritatea de stat și dreptul acesteia de a indisponibiliza anumite bunuri. **Obiectul material** îl reprezintă însuși bunul sechestrat.

Subiect activ poate fi orice persoană. Când subiectul activ are calitatea de custode al bunului, fapta este mai gravă. **Subiect pasiv principal** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este organul de stat care a instituit sechestrul

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunii constă în acțiunea de sustragere, așa cum este definită în art. 208 alin. 1.

Cerința esențială a elementului material presupune ca acțiunea de sustragere să aibă loc asupra unui bun care este sechestrat în mod legal, iar făptuitorul să cunoască această împrejurare.

Ori de câte ori se comite infracțiunea de furt asupra unui bun legal sechestrat, se va reține un concurs de infracțiuni între art. 208 și art. 244 din Codul penal.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă, iar cerința esențială a laturii subiective presupune ca făptuitorul să cunoască împrejurarea că bunul fusese anterior sechestrat.

Tentativa este posibilă, dar nu se sancționează.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută pentru forma tip a infracțiunii este închisoarea de la o lună la un an sau amenda.

Forma agravată. Potrivit alin. 2, fapta este mai gravă dacă este săvârșită de custodele bunului. Când acesta are și calitatea de proprietar al bunului, în sarcina sa se va reține doar infracțiunea de sustragere de sub sechestru, dar dacă făptuitorul nu este și proprietar al bunului, el va săvârși infracțiunea de sustragere de sub sechestru, în concurs ideal cu infracțiunea de abuz de încredere. Pentru varianta agravată din alineatul al 2-lea când fapta este săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

**CAPITOLUL VI: INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR
ACTIVITĂȚI DE INTRES PUBLIC SAU ALTOR ACTIVITĂȚI
REGLEMENTATE DE LEGE
(art. 246-281¹)**

1. **Infrațțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul**
2. **Infrațțiuni care împiedică înfăptuirea justiției**
3. **Infrațțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate**
4. **Infrațțiuni privitoare la regimul stabilit pentru unele activități reglementate de lege**

VI. 1. Infrațțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul

VI. 1. 1. Aspecte generale

Infrațțiunile din această grupă se săvârșesc de către funcționari sau alți salariați, prin acte de încălcare a atribuțiilor de serviciu, ori de alte persoane în legătură cu modul în care își îndeplinesc acești funcționari sau salariați, îndatoririle de serviciu.

Obiectul juridic generic al acestor infrațțiuni este format din relațiile sociale a căror existență e asigurată prin apărarea anumitor valori sociale: bunul mers al organizațiilor și instituțiilor, interesele legale ale persoanelor.

Subiect activ al acestor infrațțiuni este de cele mai multe ori calificat și anume *un funcționar public, alt funcționar sau salariat*. Subiectul activ poate fi și orice persoană. Dacă infrațțiunea este opera unui colectiv de persoane, toți membrii aceluia colectiv vor fi coautori.

Latura obiectivă. Elementul material al acestor fapte constă într-o acțiune sau o inacțiune.

Latura subiectivă. Infrațțiunile se săvârșesc cu intenție sau din culpă.

Tentativa nu se pedepsește la nici una din aceste fapte.

Regimul sancționator. Pedepsele prevăzute sunt amenda și închisoarea, în limite diferențiate în funcție de gravitatea faptei.

VI. 1. 2. Abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor (art. 246)

Noțiune. Infrațțiunea constă în fapta funcționarului care în exercițiul atribuțiilor de serviciu, cu știință nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și astfel cauzează o vătămare intereselor legale ale unei persoane.

Obiectul juridic special este complex, fiind format pe de o parte din relațiile sociale pentru desfășurarea cărora este necesară asigurarea bunului mers

al activității instituțiilor și societăților comerciale, precum și din cele referitoare la apărarea drepturilor și intereselor personale.

Subiectul activ este calificat, putând fi un funcționar public, orice alt funcționar sau salariat. Participația este posibilă. Instigatorii sau complicii nu trebuie să aibă calitatea cerută de lege pentru autor, putând fi orice persoane. **Subiectul pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este persoana căreia i s-a cauzat o vătămare importantă a intereselor legale.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în îndeplinirea defectuoasă sau neîndeplinirea unui act care trebuie efectuat de subiectul activ. Acest act poate fi o acțiune sau inacțiune.

Cerința esențială a elementului material este ca acea acțiune sau omisiune să fi fost săvârșită de funcționar în exercițiul atribuțiilor de serviciu.

Urmarea imediată presupune cauzarea unei vătămări a intereselor legale ale unei persoane. Prin interes legal se înțelege un interes ocrotit sau garantat printr-o dispoziție normativă.

Pentru ca fapta să constituie infracțiune, vătămarea trebuie să aibă o anumită gravitate, altfel fapta va fi considerată o abatere disciplinară. Vătămarea poate fi morală, fizică sau materială.

Între activitatea prin care s-a realizat elementul material și vătămarea suferită trebuie să existe *legătură de cauzalitate*.

Latura subiectivă. Fapta se săvârșește cu intenție directă sau indirectă. Culpă este exclusă din însuși modul de formulare a conținutului infracțiunii care pretinde ca acțiunea sau inacțiunea să se comită „cu știință”. Dacă fapta s-ar comite din culpă, ea ar constitui infracțiunea de neglijență în serviciu.

Tentativa este posibilă doar la fapta săvârșită prin comisiune, dar nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută de lege este închisoarea de la 6 luni la 3 ani. Această incriminare are un caracter subsidiar, aplicându-se doar atunci când fapta nu este incriminată în mod special printr-o altă dispoziție legală (fals intelectual, delapidare, uz de fals, etc.).

Forma agravată. În art. 248¹ este descrisă forma agravată, având ca urmare imediată producerea de consecințe deosebit de grave, în sensul art. 145 din Codul penal.

Această formă se pedepsește în închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

VI. 1. 3. Abuzul în serviciu prin îngădirea unor drepturi (art. 247)

Noțiune. Infracțiunea constă în îngădirea de către un funcționar sau alt salariat, a folosinței sau a exercițiului drepturilor vreunui cetățean sau crearea pentru acesta, a unei situații de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Obiectul juridic special este de asemenea complex, fiind format în primul rând din relațiile sociale pentru desfășurarea cărora este necesară asigurarea bunului mers al activității instituțiilor și societăților comerciale, iar în al doilea rând din acele relații care privesc folosința sau exercițiul tuturor drepturilor de către cetățeni. Nu avem obiect material.

Subiectul activ este calificat, neputând fi decât un funcționar sau salariat, la fel ca la art. 246, iar instigator sau complice poate fi orice persoană responsabilă penal. **Subiectul pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este persoana a căreia i s-a cauzat o vătămare importantă a intereselor legale.

Latura obiectivă. Elementul material constă în una din cele două acțiuni alternative descrise în text:

- îngrădirea folosinței sau exercițiului unor drepturi ale cetățenilor;
- crearea pentru cetățeni, a unei situații de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Acțiunea se poate realiza prin comisiune sau omisiune, iar *cerința esențială a elementului material* presupune ca acțiunea să se realizeze în exercițiul atribuțiilor de serviciu ale făptuitorului.

Urmarea imediată trebuie să constea în lezarea materială sau morală a unui drept ori crearea unei situații de inferioritate pentru cetățeanul respectiv.

Latura subiectivă. Fapta se comite numai cu *intenție directă*, deoarece elementul subiectiv presupune și prezența unui anumit *motiv* cu care acționează făptuitorul. El acționează motivat de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Tentativa nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută de lege este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Forma agravată. În art. 248¹ este descrisă forma agravată având ca urmare imediată producerea de consecințe deosebit de grave în sensul art. 145 din Codul penal.

Această formă se pedepsește închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

VI. 1. 4. Abuzul în serviciu contra intereselor publice (art. 248)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului care în exercițiul atribuțiilor de serviciu nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și cauzează astfel, o tulburare însemnată bunului mers al unei organizații, instituții de stat ori unei unități din cele la care se referă art. 145, sau o pagubă patrimoniului acesteia.

Obiectul juridic special este complex, fiind format din relațiile sociale referitoare la îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu de către

funcționari, precum și din acele relații referitoare la apărarea patrimoniului public. De regulă, **obiectul material** lipsește, dar uneori poate exista.

Subiectul activ al infracțiunii este de asemenea calificat, ca în cazul art. 246 și 247. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este unitatea, organizația sau instituția păgubită sau căreia i s-a cauzat o tulburare însemnată.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în neîndeplinirea unui act sau îndeplinirea lui defectuoasă.

Neîndeplinirea actului presupune omisiunea cu știință a efectuării sale, pe când îndeplinirea defectuoasă înseamnă că făptuitorul a acționat dar necorespunzător.

Cerința esențială a elementului material presupune ca făptuitorul să fi acționat în exercițiul atribuțiilor de serviciu.

Urmarea imediată este prevăzută în text în două variante alternative:

- o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat, adică o stânjenire, deranjare a activității acestora, de o anumită importanță;

- o pagubă în patrimoniul acesteia .

Latura subiectivă. Infracțiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă dar nu se sancționează.

Regimul sancționator. Pedeapsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Forma agravată. În art. 248¹ este descrisă forma agravată având ca urmare imediată producerea de consecințe deosebit de grave în sensul art. 145 din Codul penal. Această formă se pedepsește în închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

VI. 1. 5. Neglijența în serviciu (art. 249)

Noțiune. Această infracțiune constă în fapta funcționarului care din culpă, încalcă o îndatorire de serviciu prin neîndeplinirea ei sau prin îndeplinirea ei defectuoasă și astfel cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unei organizații, instituții de stat ori unei unități din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimoniului acesteia ori o vătămare importantă a intereselor legale ale unei persoane.

Obiectul juridic special este de asemenea complex și constă în relațiile sociale referitoare la desfășurarea în bune condiții a activității oricărui organ, instituții publice sau unități din cele prevăzute în art. 145 C.penal, precum și în relațiile privind interesele legale ale persoanelor ori patrimoniul public. **Obiectul material** de regulă lipsește, dar uneori poate exista.

Subiectul activ este calificat, cele arătate la art. 246-248 rămânând valabile. În practica judiciară s-a stabilit că și notarul public poate răspunde pentru neglijență în serviciu dacă a legalizat un contract de vânzare cumpărare fără

procura specială¹. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este organizația de stat căreia i s-a cauzat o tulburare însemnată, o pagubă sau persoana căreia i s-a adus o vătămare importantă.

Latura obiectivă prezintă aceleași componente ca și latura obiectivă a infracțiunilor de abuz în serviciu, *elementul material* realizându-se prin neîndeplinirea unei îndatoriri de serviciu sau prin îndeplinirea ei defectuoasă.

Urmarea imediată poate consta în:

- o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat, adică o stânenire, deranjare a activității acestora, de o anumită importanță;
- o pagubă în patrimoniul acesteia.
- o vătămare importantă a intereselor legale ale unei persoane (fizice sau juridice).

Trebuie să existe *legătură de cauzalitate* între acțiunea sau inacțiunea ce formează elementul material și urmarea imediată.

Latura subiectivă. Fapta se săvârșește cu forma de vinovăție a culpei în ambele ei modalități: culpa simplă și culpa cu previziune.

Tentativa nu este posibilă datorită elementului subiectiv. Din același motiv nu este posibilă nici săvârșirea faptei în formă continuată.

Regimul sancționator. Neglijența în serviciu în forma simplă, prevăzută în alineatul 1 se pedepsește cu închisoare de la o lună la doi ani sau cu amendă.

Forma agravată. Alineatul al 2-lea al art. 249 descrie forma gravată a infracțiunii, iar elementul circumstanțial de agravare îl reprezintă producerea de consecințe deosebit de grave, în sensul art. 145 din C.pen.

Pedeapsa pentru forma agravată este închisoarea de la 2 la 10 ani.

VI. 1. 6. Purtarea abuzivă (art. 250)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului care în exercițiul atribuțiilor de serviciu, întrebuințează expresii jignitoare față de o persoană, o amenință, o lovește sau exercită împotriva ei alte violențe.

Fapta este incriminată în 5 variante distincte, descrise în alineatele 1-5.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care privesc activitatea organelor și instituțiilor publice precum și demnitatea, onoarea, integritatea corporală ori sănătatea persoanei. **Obiect material** va exista atunci când fapta se comite prin lovire sau alte acte de violență și va fi corpul persoanei.

Subiectul activ al infracțiunii este calificat, trebuind să aibă calitatea de funcționar. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiecți pasivi speciali** sunt unitatea din care face parte funcționarul și persoana agresată.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă pentru fiecare alineat în una din următoarele acțiuni:

- *întrebuințare de expresii jignitoare*; sintagma cuprinde faptele descrise la art. 205, dar se poate referi și la alte cuvinte sau expresii, având așadar un conținut mai larg decât cel din art. 205;

¹ T. C. Medeanu, *Neglijență în serviciu. Notar public*, în Revista de Drept Penal nr. 1/2007 p. 126-129

- *amenințarea*; noțiunea are în vedere fapta descrisă la art. 193;
- *lovirea sau alte acte de violență*; această sintagmă are de asemenea un conținut mai larg decât cel arătat în art. 180, putând consta și în acte violente comise asupra obiectelor unei persoane.
- *vătămarea corporală*; conținutul acțiunii este cel dat de art. 181 din C.penal;
- *vătămarea corporală gravă*; este vorba de fapta săvârșită în condițiile art. 182.

Cerința esențială a elementului material pentru toate variantele de comitere a infracțiunii de purtare abuzivă este ca acțiunea să fie comisă de un funcționar aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu.

Latura subiectivă. Fapta se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsele pentru variantele de comitere a infracțiunii sunt următoarele:

- alineatul 1: închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă.
- alineatul 2: închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.
- alineatul 3: închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.
- alineatul 4: închisoare de la 6 luni la 6 ani.
- alineatul 5: închisoare de la 3 la 12 ani.

De remarcat că această infracțiune are caracter complex, astfel că în situația comiterii faptei în vreuna din cele 5 variante, se va reține doar infracțiunea de purtare abuzivă și nu un concurs de infracțiuni între art. 250 și infracțiunea de bază.

Aspecte procesuale comune: Art. 258 din C. penal prevede că dispozițiile art. 246-250 privitoare la funcționarii publici se aplică și celorlalți funcționari, dar în acest caz maximul special al pedepsei se reduce cu o treime.

Potrivit unei modificări legislative recente (Legea nr. 58/2008), atunci când aceste fapte sunt săvârșite de alți funcționari, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, cu excepția cazului când au fost săvârșite de o persoană prevăzută în art. 147 alin. 1.

VI. 1. 7. Neglijența în păstrarea secretului (art. 252)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului a cărui neglijență are ca urmare distrugerea, alterarea, pierderea sau sustragerea unui document ce constituie secret de stat ori de a prilejui aflarea unui asemenea secret de către o altă persoană, dacă fapta este de natură să aducă atingere intereselor statului.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la păstrarea secretului de stat. **Obiect material** al infracțiunii îl constituie documentul care conține secretul de stat, în ipoteza distrugerii, alterării sau sustragerii. În varianta care presupune aflarea secretului de stat, infracțiunea nu are obiect material.

Subiectul activ este calificat și anume un funcționar public sau alt funcționar.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în comportarea neglijentă a funcționarului în ceea ce privește păstrarea documentelor și care are drept consecință, distrugerea, pierderea, alterarea, sustragerea ori aflarea acestora. Noțiunea de neglijență are un conținut mai larg decât cel din vorbirea uzuală, putând fi o lipsă de grijă, imprudență, nepăsare, neîndemânare, etc. Ea poate îmbrăca aspect comisiv sau omisiv.

Urmarea imediată este o stare de pericol pentru valoarea ocrotită, secretul de stat.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite din culpă sub ambele ei forme: culpa simplă sau cu prevedere.

Tentativa nu este posibilă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 3 ani.

VI. 1. 8. Conflictul de interese (art. 253¹)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului public care în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat un folos material pentru sine, soțul său, o rudă ori un afin sau pentru o altă persoană.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității organelor și instituțiilor statului. Nu avem **obiect material**.

Subiectul activ este calificat, neputând fi decât un funcționar public. Participația este posibilă.

Latura obiectivă. *Elementul material* presupune săvârșirea uneia din următoarele acțiuni alternative:

- *îndeplinirea unui act*, ceea ce presupune că acesta este realizat de către făptuitor însuși;

- *participarea la luarea unei decizii*, adică acea hotărâre se ia în colectiv de mai multe persoane, dar făptuitorul se află într-o situație conflictuală prin interesul particular pe care îl are.

Cerința esențială a elementului material este ca prin actul sau decizia respectivă să se fi realizat un folos material pentru sine, soțul său, o rudă sau un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură.

Urmarea imediată este o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Infracțiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Infracțiunea se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea dreptului de a ocupa o funcție publică pe durată maximă.

Cauză de neaplicare a legii. Alineatul al 2-lea introduce o astfel de ipoteză și potrivit textului, legea nu se aplică activităților de emitere, aprobare sau adoptare a actelor normative.

VI. 1. 9. Luarea de mită (art. 254)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului care în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, de a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, primește ori pretinde bani sau alte foloase, acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge.

Luarea de mită este considerată corupție activă.

Obiectul juridic special este format din acele relații sociale referitoare la buna desfășurare a activității organelor de stat a instituțiilor și a altor organizații. **Obiectul material** al infracțiunii constă în banii, valorile sau bunurile primite de funcționar și care sunt supuse confiscării.

Subiectul activ poate fi doar un funcționar, deci avem subiect activ calificat. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este organizația sau instituția în al cărei serviciu se află funcționarul.

Latura obiectivă. *Elementul material* care poate consta din acțiuni sau o inacțiune, se poate prezenta sub una din următoarele forme:

- pretindere
- primire
- acceptarea promisiunii
- nerespingerea promisiunii.

Toate cele patru variante de comitere trebuie să se refere la bani sau alte foloase. Acestea pot fi pretinse sau primite direct de către funcționar ori prin interpuși.

Prin *foloase* se înțeleg avantaje de ordin patrimonial sau nepatrimonial și cerința esențială a acestora este ca ele să fie necuvenite (nedatorate).

Pentru existența infracțiunii nu este necesar ca pretinderea banilor/foloaselor sau înțelegerea în privința primirii lor, să fi fost urmată de executare. Simpla pretindere ori simpla înțelegere cu privire la bani/alte foloase constituie infracțiunea de luare de mită.

Cerința esențială ale elementului material presupune ca acțiunea/inacțiunea săvârșită de făptuitor să fie *anterioară* îndeplinirii, neîndeplinirii, îndeplinirii defectuoase sau întârziate a actului. Dacă banii sau foloasele se dau după efectuarea actului și nu a existat vreo înțelegere anterioară, încadrarea juridică este aceea din art. 256, primire de foloase necuvenite.

Urmarea imediată a faptei constă într-o stare de pericol pentru bunul mers al activității organizației sau instituției din care face parte funcționarul.

Latura subiectivă. Infractionea se comite cu intenție directă, calificată prin scopul urmărit: îndeplinirea, neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii sau îndeplinirea unui act contrar îndatoririlor de serviciu.

Nu este necesar ca scopul urmărit să fie atins.

Tentativa. Această infracțiune este de consumare instantanee sau anticipată deoarece se consumă de îndată ce a avut loc acțiunea incriminată, tentativa fiind asimilată faptei consumate.

Regimul sancționator. Forma simplă a infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

Forme agravate. Alineatul al 2-lea descrie varianta agravată a faptei, iar elementul circumstanțial de agravare constă în calitatea subiectului activ, aceea de *funcționar cu atribuții de control*.

În practica judiciară s-a statuat că noțiunea de funcționar cu atribuții de control presupune ca acel funcționar să aibă competența de a controla alți funcționari. De aceea, conductorul de tren care controlează biletele călătorilor sau controlorul vamal care verifică bagajele nu este funcționar cu atribuții de control.

În acest caz limitele de pedeapsă sunt de la 3 la 15 ani închisoare și se aplică și pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi.

Măsuri de siguranță. Potrivit alineatului al 3-lea, banii, valorile sau bunurile care au făcut obiectul luării de mită se confiscă.

Nu se vor confisca valorile sau bunurile promise, ci doar cele efectiv predate. Dacă aceste valori nu se găsesc, făptuitorul va fi obligat la plata echivalentului lor bănesc.

VI. 1. 10. Darea de mită (art. 254)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care promite, oferă sau dă bani ori alte foloase necuvenite, unui funcționar pentru ca acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească ori să întârzie îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu, sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.

Dacă luarea de mită este considerată corupție activă, darea de mită este privită drept corupție pasivă.

Obiectul juridic special și obiectul material este asemănător cu cel al infracțiunii de luare de mită.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația este posibilă. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este organizația sau instituția în al cărei serviciu se află funcționarul căruia i se dă mită.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în una din cele trei acțiuni alternative:

- promisiunea;
- oferirea;
- darea de bani ori alte foloase.

Termenii folosiți de legiuitor au sensul uzual din vorbirea curentă.

Cerințele esențiale ale elementului material presupun că banii sau foloasele trebuie să fie necuvenite, adică nedatorate, iar promisiunea, oferirea sau darea lor să fie anterioară îndeplinirii, neîndeplinirii, îndeplinirii cu întârziere sau îndeplinirii unui act contrar îndatoririlor de serviciu.

Dacă acțiunea ce formează elementul material se realizează după acest moment, fapta nu are relevanță penală, oferirea de foloase necuvenite neconstituind infracțiune.

Urmarea imediată a faptei constă într-o stare de pericol pentru bunul mers al activității organizației sau instituției din care face parte funcționarul.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă calificată prin scop, la fel ca luarea de mită.

Tentativa este asimilată faptei consumate la fel ca la art. 254 deoarece și această faptă este de consumare instantanee.

Cauză care înlătură caracterul penal al faptei. Potrivit alineatului al 2-lea, darea de mită nu constituie infracțiune, dacă mituitorul a fost constrâns de către cel mituit, prin orice mijloace, să dea mită.

Cauză de nepedepsire. În alineatul al 3-lea se arată că fapta nu se pedepsește dacă mituitorul denunță autorității fapta, mai înainte ca organul de urmărire penală să fie sesizat cu acea infracțiune.

Regimul sancționator. Pedepsa pentru dare de mită este închisoarea de la 6 luni la 5 ani. Banii, valorile sau alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat în cazurile de la alin. 2 și 3.

VI. 1. 11. Primirea de foloase necuvenite (art. 256)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului care după ce a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat, primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin.

Obiectul juridic special și obiectul material sunt aceleași ca la luare/dare de mită.

Subiectul activ este calificat, neputând fi decât un funcționar. Participația este posibilă. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv special** este organizația sau instituția în al cărei serviciu se află funcționarul care primește foloasele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de primire a unei sume de bani sau de alte foloase.

Cerințele esențiale ale elementului material presupun ca banii sau foloasele să fie necuvenite și să fie date pentru un act determinat, îndeplinit de funcționar în virtutea funcției sale, deci licit.

De asemenea, mai este necesar ca primirea banilor/foloaselor să fie ulterioară îndeplinirii actului și să nu fi existat anterior vreo înțelegere sau acceptare a promisiunii¹. În caz contrar, fapta va constitui infracțiunea de luare de mită și nu primire de foloase necuvenite.

Urmarea imediată este aceeași ca la art. 254 și 255.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă.

¹ Decizia penală nr. 114/A/1996 a Curții de Apel București, în Revista de Drept Penal nr. 3/1997, p. 133; Decizia penală nr. 473/1996 a Curții Supreme de Justiție, în Revista de Drept Penal nr. 4/1996, p. 151

Regimul sancționator. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Măsuri de siguranță. Potrivit alineatului al 2-lea, banii, valorile sau bunurile primite se confiscă. Dacă aceste valori nu se găsesc, făptuitorul va fi obligat la plata echivalentului lor bănesc.

VI. 1. 12. Traficul de influență (art. 257)

Noțiune. Traficul de influență constă în fapta persoanei care, având influență sau lăsând să se creadă că are influență asupra unui funcționar, primește sau pretinde bani/foloase sau acceptă promisiuni sau daruri, direct sau indirect pentru sine sau pentru altul, în scopul de a determina pe acel funcționar să îndeplinească sau nu un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

Această infracțiune poate fi considerată în esență o înșelăciune comisă în legătură cu influența asupra unui funcționar.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității instituțiilor publice sau private.

Subiectul activ poate fi orice persoană. *Cerința esențială* a subiectului activ este ca acesta să aibă influență ori să lase să se creadă că are influență asupra funcționarului. Participația penală este posibilă sub toate formele.

De regulă, cumpărătorul de influență nu este participant la această infracțiune, dar în legile speciale cu caracter penal (Legea nr. 78/2000), sunt situații în care se pedepsește și cumpărarea de influență ca infracțiune distinctă.

Subiect pasiv general este statul, iar **subiect pasiv special** este organizația sau instituția în al cărei serviciu lucrează funcționarul.

Latura obiectivă. Elementul material al infracțiunii se poate realiza prin următoarele acțiuni alternative:

- primirea;
- pretinderea;
- acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase;
- acceptarea de daruri.

Banii, foloasele sau darurile trebuie să fie necuvenite, adică nedatorate.

Pentru existența infracțiunii nu interesează dacă intervenția pe lângă funcționar s-a produs sau nu și nici dacă actul urmărit este sau nu licit.

De asemenea nu prezintă importanță dacă inițiativa aparține făptuitorului sau cumpărătorului de influență. Totodată, nu interesează dacă banii, foloasele sau darurile sunt destinate făptuitorului sau altei persoane.

În practica judiciară¹ s-a decis că pentru existența infracțiunii de trafic de influență nu este necesar ca făptuitorul să arate identitatea funcționarului pe lângă care are sau pretinde că are influență, fiind suficientă că este indicată doar funcția ori calitatea pe care o are persoana sau instituția în care lucrează.

¹ Decizia penală nr. 2383/1999 a Curții Supreme de Justiție, în Revista de Drept Penal nr. 4/2001, p. 158

Dacă funcționarul în cauză primește și el o parte din bunuri sau foloase de la traficanții de influență, se vor reține și infracțiunile de luare și dare de mită.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă, calificată prin scopul urmărit: acela de a determina funcționarul să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

Tentativa este asimilată faptei consumate, fiind vorba tot de o infracțiune de consumare anticipată.

Regimul sancționator. Pedeapsa pentru această infracțiune este închisoarea de la 2 la 10 ani.

Măsuri de siguranță. Potrivit alineatului al 2-lea, banii, valorile sau bunurile primite se confiscă. Dacă aceste valori nu se găsesc, făptuitorul va fi obligat la plata echivalentului lor bănesc.

VI. 2. Infracțiuni care împiedică îndeplinirea justiției

VI. 2. 1. Aspecte generale.

Denumirea acestei grupe de infracțiuni este dată de valoarea socială ocrotită prin intermediul incriminărilor cuprinse în ea. Puterea judecătorească reprezintă una din cele trei puteri ale statului, iar activitatea de îndeplinire a justiției, în sensul Codului penal, acoperă o paletă largă, incluzând întregul complex de activități prin care se îndeplinește justiția.

Obiectul juridic generic al acestei grupe de infracțiuni este format din relațiile sociale referitoare la protejarea activității de îndeplinire a justiției. Fiecare infracțiune are și un obiect juridic special propriu, în funcție de aspectul concret vizat prin incriminarea respectivă, iar la unele infracțiuni regăsim alături de obiectul juridic special principal și un obiect juridic special secundar (de ex. viața, integritatea corporală, sănătatea). Uneori vom regăsi și **obiect material**.

Subiecții activi ai infracțiunilor contra justiției pot fi orice persoane, dar la unele dintre ele, subiectul activ este calificat (de ex. martor, expert, interpret, persoană deținută, etc.). **Subiect pasiv general** este statul ca titular al valorii ocrotite. În unele cazuri vom avea și subiect pasiv secundar, fie el persoană fizică sau juridică și este posibil ca și subiectul pasiv secundar să fie calificat, legea pretinzându-i o anumită calitate.

Latura obiectivă. În general aceste infracțiuni sunt comisive, *elementul material* constând în aceea că făptuitorul face ceea ce legea îi interzice. Avem însă și infracțiuni omisive, făptuitorul neacționând așa cum legea îi ordonă (de ex., nederunțarea unor infracțiuni, omisiunea de a încunoaștința organele judiciare).

Urmarea imediată constă de regulă, într-o stare de pericol, nefiind excluse și cazurile în care urmarea imediată secundară constă într-o vătămare adusă subiectului pasiv secundar.

Latura subiectivă. Aceste infracțiuni se săvârșesc de regulă cu intenție directă sau indirectă, dar există și situații în care se pedepsește și săvârșirea lor din culpă (de ex. înlesnirea evadării). La infracțiunile omisive elementul subiectiv poate îmbrăca atât forma intenției cât și a culpei.

Tentativa de cele mai multe ori nu este incriminată, dar în anumite cazuri ea este incriminată și pedepsită (tortura, evadarea, înlesnirea evadării)

VI. 2. 2. Denunțarea calomnioasă (art. 259)

Noțiune. Considerată drept cauza principală a erorilor judiciare, această faptă a fost incriminată în legislația noastră din cele mai vechi timpuri și constă în fapta persoanei care învinuiește în mod mincinos o altă persoană, prin denunț sau plângere, că a săvârșit o infracțiune sau în fapta persoanei care produce ori ticluiește probe mincinoase în sprijinul unei învinuiri nedrepte.

Obiectul juridic special este complex și este format pe de o parte din relațiile sociale referitoare la îndeplinirea în bune condiții a activității de justiție și pe de altă parte, din relațiile sociale care privesc demnitatea, onoarea și libertatea persoanei.

Subiectul activ poate fi orice persoană. **Subiect pasiv general** și imediat este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana învinuită pe nedrept.

Latura obiectivă. Fapta este incriminată în două variante, al căror *element material* constă în următoarele acțiuni:

- alin. 1: *învinuirea mincinoasă făcută prin denunț sau plângere;*
- alin. 2: *producerea sau ticluirea de probe mincinoase în sprijinul unei învinuiri nedrepte.*

La varianta simplă din alineatul 1, *a învinui* înseamnă a afirma că o persoană a săvârșit sau a participat la săvârșirea unei infracțiuni.

Cerințele esențiale ale elementului material presupun ca:

- acțiunea de învinuire să fie nereală, mincinoasă, adică să se refere la o faptă inexistentă, la o faptă reală dar care nu constituie infracțiune ori la o infracțiune săvârșită de o altă persoană decât cea învinuită;
- învinuirea să fie făcută prin denunț sau plângere (fie în scris, fie oral¹);
- învinuirea mincinoasă să privească săvârșirea unei infracțiuni;
- învinuirea mincinoasă să privească săvârșirea unei infracțiuni, de către o anumită persoană indicată prin nume, prenume sau prin alte elemente care fac posibilă identificarea ei.

La varianta agravată a faptei din alineatul 2, *a produce probe mincinoase* înseamnă a le prezenta sau aduce în fața organelor judiciare, iar *a ticlui probe mincinoase* înseamnă a crea sau a aranja într-o manieră abilă, ingenioasă probe, urme, fotografii, înscrisuri ce se pot referi la bunuri și persoane².

Cerințele esențiale ale elementului material presupun:

- probele produse sau ticluite să fie mincinoase, neadevărate.
- aceste probe mincinoase să fie ticluite în sprijinul unei învinuiri nedrepte.

Urmarea imediată constă pe de o parte într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită, dar și în vătămarea adusă persoanei învinuite pe nedrept.

¹ Avram Filipaș, *Infracțiuni contra înfăptuirii justiției*, Editura Academiei, București, 1985, p. 22-23

² Vintilă Dongoroz și colaboratorii, op. cit. vol. IV, p. 170

Latura subiectivă. Infracțiunea de denunțare calomnioasă se comite cu intenție directă sau indirectă, cu precizarea că făptuitorul este de rea credință, adică știe că persoana învinuită este nevinovată, iar cele relatate de el nu corespund adevărului.

Dacă însă făptuitorul a avut anumite motive să creadă că persoana învinuită este autoarea faptei, lipsește reaua credință și fapta nu va constitui infracțiune.

Tentativa este posibilă dar nu este pedepsită.

Regimul sancționator. Varianta simplă de la alin. 1 se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, iar varianta agravată de la alin. 2 se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Cauză de reducere a pedepsei. În alineatul al 3-lea este inserată o cauză de reducere a pedepsei, aceasta constând în împrejurarea că denunțătorul arată, mai înainte de a se pune în mișcare acțiunea penală pentru fapta denunțată, care este adevărul. În această situație, pedeapsa se reduce potrivit art. 76 din C.penal.

VI. 2. 3. Mărturia mincinoasă (art. 260)

Noțiune. Pedepsită din cele mai vechi timpuri și denumită în legiurile de atunci „jurământ mincinos” ori „mărturie strâmbă”, în actualul Cod penal, mărturia mincinoasă constă în fapta martorului expertului sau interpretului care în cauza la care participă în această calitate, face afirmații mincinoase sau nu spune tot ce știe cu privire la împrejurările esențiale, asupra cărora este întrebat

Obiectul juridic special este complex, fiind format din relațiile sociale care privesc înfăptuirea justiției în conformitate cu adevărul judiciar și din relațiile referitoare la libertatea, demnitatea ori patrimoniul persoanei.

Subiectul activ al infracțiunii poate fi numai persoana care are calitatea de martor, expert sau interpret.

Martorul este persoana care are cunoștințe despre o faptă sau împrejurare de natură să ajute la aflarea adevărului în cauză. În doctrină¹ s-a arătat că poate fi subiect activ al infracțiunii și martorul ascultat fără prestare de jurământ, soțul sau ruda apropiată a inculpatului, chiar dacă nu i s-a atras atenția că are dreptul să nu depună ca martor.

Expertul este persoana care prin pregătirea sa posedă cunoștințe de specialitate într-un anumit domeniu, iar **interpretul** este persoana care prin cunoștințele pe care le posedă, asigură traducerea într-o altă limbă.

Această infracțiune se poate săvârși doar de către un singur subiect activ, coautoratul nefiind posibil.

Subiect pasiv general și imediat este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana a cărei demnitate sau libertate este amenințată prin săvârșirea faptei.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunii constă una din cele două acțiuni:

- a face afirmații mincinoase, adică a nu relata adevărul;

¹ Eugen Stoina, *Declarații de martor. Jurământ*, în Revista de Drept Penal, nr. 1/2000, p.

- a nu spune (a omite) tot ce știe privitor la împrejurările esențiale asupra cărora este întreat.

Acțiunea trebuie să aibă loc în cadrul unei proceduri judiciare, adică în fața unui organ jurisdicțional care soluționează o cauză penală, civilă, administrativă, disciplinară, comercială, etc.

Împrejurările esențiale sunt acelea care pot servi la aflarea adevărului în cauza respectivă, iar cerința esențială a legii este ca făptuitorul să fi fost întreat cu privire la acele împrejurări esențiale.

Urmarea imediată constă pe de o parte într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Mărturia mincinoasă se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă dar nu este incriminată.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută este închisoarea de la 1 la 5 ani.

Cauze de nepedepsire și de reducere a pedepsei. În alineatul al 2-lea este inserată *cauza de nepedepsire* care constă în împrejurarea că înainte de a se da o soluție în cauză sau înainte de a se produce arestarea inculpatului în cauzele penale, martorul își retrage mărturia mincinoasă.

Pentru a fi considerată retragere a mărturie mincinoase, ea trebuie să intervină în același cadru jurisdicțional în care s-au făcut afirmațiile mincinoase și nu în fața organului judiciar care cercetează sau judecă infracțiunea de mărturie mincinoasă, unde ea va echivala doar cu recunoașterea faptei.

Alineatul al 3-lea introduce o *cauză de reducere a pedepsei* constând în aceea că retragerea mărturiei mincinoase intervine după momentele arătate la alineatul precedent: după arestarea inculpatului sau după ce s-a dat o soluție ca urmare a mărturiei mincinoase.

VI. 2. 4. Încercarea de a determina mărturia mincinoasă (art. 261)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care prin constrângere sau corupere încearcă să determine o altă persoană să facă declarații mincinoase sau pe un expert sau interpret să nu spună adevărul într-o cauză penală, disciplinară, administrativă sau în orice cauză în care se ascultă martori ori se numesc experți sau interpreți.

Nu trebuie să se confunde această faptă cu instigarea la mărturie mincinoasă care se va pedepsi în temeiul art. 25 raportat la art. 260.

Încercarea de a determina mărturia mincinoasă este doar o tentativă de instigare, adică o instigare cu rezultat negativ. Dacă s-a reușit instigarea se va aplica art. 260 coroborat cu art. 25.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la activitatea de înfăptuire a justiției cu ajutorul unor martori, experți și interpreți neinfluențați.

Subiectul activ poate fi orice persoană, dar cel mai frecvent este chiar partea interesată în cauza respectivă. Participația este posibilă.

Subiect pasiv este statul.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de a încerca determinarea unei persoane să dea declarații mincinoase, să efectueze o expertiză sau o interpretare incorectă. Încercarea este de fapt o tentativă și în sensul expresiei implică nereușita, neizbutirea.

Cerința esențială a elementului material presupune ca încercarea să se realizeze prin *constrângere* sau prin *corupere*.

Constrângerea poate fi fizică (prin acte de violență) sau morală (amenințare) și trebuie să inspire celui constrâns, o stare de temere care îi îngrădește libertatea.

Prin corupere se înțelege ademenirea martorului/expertului/interpretului cu bani sau alte foloase să realizeze o mărturie/expertiză/interpretare necorespunzătoare realității

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Fapta se comite numai cu intenție directă.

Tentativa este posibilă, dar nu e pedepsită.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 3 ani sau amenda.

VI. 2. 5. Împiedicarea participării în proces (art. 261¹)

Noțiune. Această infracțiune constă în fapta persoanei care împiedică participarea într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau orice altă cauză, a unui martor, expert, interpret ori apărător, săvârșită prin violență, amenințare sau orice alt mijloc de constrângere îndreptat împotriva sa, a soțului sau a unei rude apropiate

Obiectul juridic special este alcătuit din relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a justiției care ar putea fi stânjenită prin împiedicarea participării în procese a anumitor persoane. **Obiect material** ar putea exista în ipoteza în care împiedicarea participării se realizează prin acte de violență sau alte forme de constrângere fizică.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația este posibilă sub toate formele. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana împiedicată să participe în proces.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de a împiedica un martor, expert, interpret, apărător să participe în proces.

Cerința esențială a elementului material presupune ca acțiunea de împiedicare să se realizeze prin violență, amenințare sau orice alt mijloc de constrângere.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă.

Tentativa este posibilă și se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută este închisoarea de la 6 luni la 7 ani.

VI. 2. 6. Nedenunțarea unor infracțiuni (art. 262)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care având cunoștință despre săvârșirea anumitor infracțiuni, omite să încunoștințeze de îndată organele competente.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care asigură îndeplinirea justiției, prin îndeplinirea de către toți cetățenii a obligației de a anunța de îndată organele competente, cu privire la săvârșirea anumitor infracțiuni.

Subiectul activ poate fi orice persoană, cu excepția autorilor, participanților, tănuitorilor și favorizatorilor infracțiunii nedenumțate. Aceștia din urmă nu li se poate opune obligația de a se autodenunța.

La această infracțiune nu sunt posibile nici coautoratul și nici complicitatea deoarece este o faptă care se săvârșește în persoană proprie. În schimb, este posibilă instigarea ca formă a participației penale. **Subiect pasiv** este statul.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă omisiunea de a denunța săvârșirea unei infracțiuni din cele enumerate în text. Este așadar o infracțiune omisivă. Cerințele esențiale ale elementului material presupun ca:

- infracțiunea nedenumțată să fie din cele prevăzute în art. 174, 175, 176, 211, 212, 215¹, 217 alin. 2-4, 218 alin. 1 și art. 276 alin. 3 din Codul penal.
- omisiunea trebuie să se refere la denunțarea de îndată, adică fără întârziere, oral sau în scris, în mod direct sau prin intermediul altei persoane.

Latura subiectivă. Elementul subiectiv constă atât în forma de vinovăție a intenției cât și a culpei.

Tentativa nu este posibilă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 3 ani.

Cauze de nepedepsire. Alineatele 2 și 3 ale art. 262 introduc două situații în prezența cărora fapta de nedenumțare nu va fi pedepsită:

- nedenumțarea săvârșită de soț sau rudă apropiată
- atunci când persoana deși nu denunță de îndată, înainte de a se începe urmărirea penală pentru fapta nedenumțată, înștiințează autoritățile competente despre acea faptă sau chiar dacă s-a început urmărirea penală și autorii au fost descoperiți, înlesnește arestarea acestora.

VI. 2. 7. Omisiunea sesizării organelor judiciare (art. 263)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului public care luând cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își desfășoară activitatea, nu sesizează de îndată procurorul sau organul de urmărire penală.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care asigură îndeplinirea justiției. Nu avem obiect material.

Subiectul activ este calificat, neputând fi decât un funcționar public. Dacă subiectul activ este un funcționar public cu atribuții de conducere sau control, pedeapsa este mai gravă. Coautoratul nu este posibil, fiind vorba de o infracțiune

care se săvârșește în nume propriu. Este însă posibilă participația sub forma instigării. **Subiect pasiv** este statul.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în omisiunea funcționarului public de a sesiza organele de urmărire penală în legătură cu săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în care își desfășoară activitatea și de care a luat cunoștință cu ocazia exercitării funcției.

Prin specificul elementului material, este vorba de o infracțiune omisivă.

Cerințele esențiale ale elementului material sunt următoarele:

- funcționarul public să fi luat cunoștință de săvârșirea acelei infracțiuni în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu;

- sesizarea despre săvârșirea infracțiunii să nu fi fost făcută de îndată.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție sau din culpă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 5 ani.

Forma agravată. Dacă subiectul activ este un funcționar cu atribuții de conducere sau control, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 7 ani.

VI. 2. 8. Favorizarea infractorului (art. 264)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care ajută un infractor fără o înțelegere prealabilă sau stabilită în timpul săvârșirii infracțiunii, pentru a îngreuna ori zădărnici urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei, ori pentru a asigura infractorului, folosul infracțiunii.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la realizarea justiției prin împiedicarea acțiunilor de natură a ajuta un infractor. **Obiect material** vom avea în ipoteza săvârșirii faptei sub forma ajutorii infractorului să beneficieze de folosul/produsul infracțiunii.

Subiectul activ al infracțiunii poate fi orice persoană, dar nu și participanții la săvârșirea infracțiunii. Participația este posibilă.

Subiect pasiv general este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana căreia îi aparține bunul/folosul infracțiunii.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de a da ajutor unui infractor (prin acte comisive sau omisive).

Acest ajutor trebuie să intervină după săvârșirea unei infracțiuni de către o altă persoană, indiferent dacă s-a început urmărirea penală sau s-a pronunțat o condamnare pentru acea faptă.

Cerințele esențiale ale elementului material presupun ca:

- ajutorul să fie dat pentru a îngreuna ori zădărnici urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei, ori pentru a asigura infractorului folosul infracțiunii. Scopul ajutorului este în acest caz o cerință esențială atașată elementului material și nu influențează latura subiectivă;

- acest ajutor să nu fie consecința unei înțelegeri anterioare ori concomitente săvârșirii infracțiunii¹, altfel am fi în ipoteza complicității (art. 26 din Codul penal).

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 7 ani. Potrivit alineatului al 2-lea, pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută în lege pentru autor.

Cauză de nepedepsire. Alineatul al 3-lea introduce o cauză specială de nepedepsire, constând în comiterea favorizării de către soț sau ruda apropiată.

VI. 2. 9. Omisiunea de a încunoștința organele judiciare (art. 265)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care nu aduce la cunoștința organelor judiciare anumite împrejurări care dacă ar fi cunoscute, ar duce la stabilirea nevinovăției unei persoane trimise în judecată sau condamnate pe nedrept, ori la eliberarea unei persoane ținute în arest preventiv pe nedrept.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la îndeplinirea justiției prin aducerea la cunoștința organelor judiciare a acelor împrejurări prevăzute de lege. Avem și un **obiect juridic special secundar** format din relațiile sociale referitoare la protecția persoanei omului. Nu există obiect material.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Nu poate fi subiect activ al acestei infracțiuni, persoana obligată să respecte secretul profesional dacă respectivele împrejurări sunt cunoscute în exercițiul profesiei. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana nevinovată.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă într-o inacțiune: omisiunea de a aduce la cunoștința organelor judiciare a anumitor împrejurări, situații sau date care dacă ar fi cunoscute de organele judiciare, ar duce la stabilirea nevinovăției unei persoane.

Încunoștințarea organelor judiciare trebuie făcută fără întârziere, astfel încât să poată duce la stabilirea nevinovăției acelei persoane.

Cerințele esențiale ale elementului material sunt următoarele:

- omisiunea încunoștințării trebuie să privească o persoană trimisă în judecată, condamnată sau arestată pe nedrept;

- încunoștințarea trebuie să se refere la organele judiciare, oricare ar fi acestea nu doar cele la care se află în curs de soluționare cauza respectivă;

- făptuitorul trebuie să aibă cunoștință de împrejurările care trebuie să facă obiectul înștiințării;

- aceste împrejurări să nu fi fost cunoscute de organul judiciar și să fie de natură a stabili nevinovăția unei persoane trimise în judecată, condamnate sau arestate pe nedrept.

¹ Decizia penală nr. 1072/2002 a Curții Supreme de Justiție, în Revista de Drept Penal nr. 3/2003, p. 117

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție sau din culpă

Tentativa nu este posibilă. Fapta se consumă imediat ce făptuitorul a aflat acele împrejurări și nu le-a adus la cunoștința organelor judiciare.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 1 an sau amenda.

Cauza de nepedepsire. Alineatul al 2-lea al art. 265 introduce o cauză specială de nepedepsire de care beneficiază persoana care s-ar expune pe sine însăși, soțul său sau o rudă apropiată unui prejudiciu în situația în care ar încunoștința organele judiciare.

VI. 2. 10. Arestarea nelegală și cercetarea abuzivă (art. 266)

Noțiune. Acest text incriminează două variante ale abuzului în activitatea judiciară, constituind două infracțiuni distincte: arestarea nelegală și cercetarea abuzivă.

Alineatul 1 al art. 266 descrie arestarea nelegală, infracțiunea constând în fapta persoanei care reține sau arestează nelegal o persoană ori o supune la executarea unei pedepse ori măsuri de siguranță sau educative, în alt mod decât cel prevăzut în dispozițiile legii.

Alineatul al 2-lea se referă la infracțiunea de cercetare abuzivă care constă în întrebuintarea de promisiuni, amenințări sau violențe împotriva unei persoane aflată în curs de urmărire penală, judecată, ori împotriva unui martor expert sau interpret.

Obiectul juridic special este format din acele relații sociale care protejează justiția de abuzurile săvârșite de organele judiciare. **Obiectul juridic special secundar** cuprinde relațiile sociale ocrotite prin apărarea persoanei. **Obiect material** este corpul persoanei împotriva căreia se comit astfel de fapte.

Subiectul activ este calificat putând fi numai un organ judiciar cu atribuții din cele menționate în text. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana arestată, condamnată, supusă măsurii de siguranță sau educative, respectiv persoana aflată în curs de urmărire penală, judecată, martorul, expertul, interpretul.

Latura obiectivă.

Forma prevăzută în alin. 1: *arestarea nelegală. Elementul material* al acestei variante constă în acțiunea de a reține ori aresta nelegal o persoană sau de a o supune la executarea unei pedepse/măsuri de siguranță/măsuri educative, în alt mod decât cel prevăzut de lege.

Cerința esențială presupune ca reținerea sau arestarea să fie contrare legii: fără ordonanță de reținere sau mandat de arestare, dacă măsura a încetat de drept

sau a expirat, dar persoana nu este eliberată, dacă s-a dispus punerea în libertate, dar persoana nu este eliberată, etc.

Pentru varianta supunerii persoanei la executarea unei pedepse sau măsuri de siguranță ori educative, *cerința esențială* este ca acțiunea să se realizeze în alt mod decât cel prevăzut de lege: mai sever decât permite legea, în alte condiții de detenție decât cele legale, etc.

Forma prevăzută în alineatul al 2-lea: *cercetarea abuzivă*. *Elementul material* constă în acțiunea de întrebuițare a promisiunilor, violențelor sau amenințărilor împotriva unor persoane aflate în curs de cercetare, anchetă penală ori judecată, sau față de un martor, expert sau interpret.

Cerința esențială presupune ca întrebuițarea acelor metode să se facă pentru a determina obținerea de declarații, rapoarte de expertiză ori traduceri, în sensul dorit de cel care realizează cercetarea.

Urmarea imediată la ambele infracțiuni constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită. Poate exista și o *urmare imediată adiacentă* atunci când este vătămat corpul persoanei față de care se comite activitatea infracțională din ambele incriminări.

Latura subiectivă. Infracțiunea de arestare nelegală se poate comite cu intenție directă sau indirectă, iar infracțiunea de cercetare abuzivă numai cu intenție directă, calificată prin scopul urmărit: obținerea de declarații, expertize sau traduceri într-un anume sens.

Tentativa este posibilă, dar nu este incriminată. Infracțiunea de arestare nelegală este o infracțiune continuă care se epuizează în momentul în care lipsirea de libertate încetează.

Regimul sancționator. Arestarea nelegală se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, iar cercetarea abuzivă cu închisoare de la 1 la 5 ani.

VI. 2. 11. Supunerea la rele tratamente (art. 267)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta funcționarului care ține o persoană aflată în stare de reținere, deținere ori de executare a unei măsuri educative sau de siguranță, în condiții inumane.

Obiectul juridic special este format din acele relații sociale privitoare la înfăptuirea justiției și la drepturile fundamentale ale ființei umane. **Obiect material** este corpul persoanei supuse la rele tratamente.

Subiectul activ este calificat deoarece nu poate fi decât o persoană care are autoritatea să dispună cu privire la tratamentul aplicat persoanelor reținute, deținute ori aflate în executarea unei măsuri de siguranță sau educative.

Fapta este susceptibilă de comitere în participație.

Subiect pasiv general este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana aflată în stare de reținere, deținere ori de executare a unei măsuri educative sau de siguranță.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de a supune la rele tratamente, adică de a face ca victima să suporte în mod continuu sau cu

întreruperi, prigoniri, privațiuni, ori alte condiții grele care îi periclitează sănătatea fizică sau psihică.

Aceste condiții se pot referi la încălcări ale normelor și regulilor privind cazarea, igiena, îmbrăcămintea, hrana, odihna, regimul de muncă, de plimbare ori de asistență medicală.

Cerința esențială a elementului material pretinde ca acțiunea să se comită asupra unei persoane aflate în stare de reținere, deținere ori de executare a unei măsuri educative sau de siguranță.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită. *Adiacent*, poate surveni și o vătămare adusă integrității corporale sau sănătății persoanei asupra căreia se comite infracțiunea.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Consumarea faptei presupune repetarea actelor de un număr suficient de ori, astfel încât să poată fi considerate, luate împreună, drept un tratament rău. Un act izolat nu poate întregi elementul material al acestei infracțiuni, dar poate constitui o altă infracțiune (purtare abuzivă de exemplu).

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 1 la 5 ani.

VI. 2. 12. Tortura (art. 267¹)

Noțiune. Această infracțiune a fost introdusă în Codul penal prin Legea nr. 20/1990, urmare ratificării de țara noastră, a Convenției împotriva torturii și a altor pedepse și tratamente inumane.

Ea constă în fapta prin care se provoacă unei persoane cu intenție, o durere sau suferințe puternice fizice sau psihice, cu scopul de a obține de la ea sau de la o terță persoană, informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care ea sau terța persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiuni asupra unei terțe persoane, sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare.

Obiectul juridic special este complex, fiind format pe de o parte din relațiile sociale care privesc îndeplinirea activității de către agenții autorităților publice în condiții legale, iar pe de altă parte din relațiile sociale referitoare la apărarea drepturilor fundamentale ale omului. **Obiect material** al infracțiunii este corpul persoanei asupra căreia se comit actele de tortură.

Subiectul activ este calificat și anume un agent al autorității publice sau o persoană care acționează cu titlu oficial ori cu consimțământul expres sau tacit al acesteia. Participația penală este posibilă. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana supusă torturii.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiuni sau inacțiuni diverse prin care se cauzează unei persoane durere, suferințe puternice sau chiar moartea. Dacă suferințele nu sunt puternice, fapta va constitui după caz infracțiunea de purtare abuzivă sau supunere la rele tratamente.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită, dar și într-o vătămare adusă sănătății, integrității corporale sau chiar vieții persoanei.

Latura subiectivă. Fapta se comite numai cu intenție directă, calificată fie prin *scopul urmărit*: obținerea de informații, pedepsirea, intimidarea sau supunerea la presiuni, fie prin *mobilitatea* care îl determină pe făptuitor să acționeze: orice formă de discriminare.

Tentativa se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru forma simplă a infracțiunii este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Forma agravate. Alineatele 2 și 3 introduc forme agravate ale faptei, iar elementele circumstanțiale de agravare constau în:

- *alin. 2*: fapta are vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182. În acest caz pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani;

- *alin. 3*: fapta a avut ca urmare moartea victimei. Pedepsa este detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani.

Textul mai arată în alin. 5 că nici o împrejurare excepțională nu poate fi invocată pentru a justifica tortura, iar în alin. 6 sunt exceptate de la încadrarea ca acte de tortură, a durerii și suferințelor care rezultă exclusiv din aplicarea unor sancțiuni legale și sunt inerente acestora sau ocazionate de ele.

VI. 2. 13. Represiunea nedreaptă (art. 268)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care pune în mișcare acțiunea penală, arestează, trimite în judecată sau condamnă o altă persoană, știind că aceasta este nevinovată.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la necesitatea de a realiza justiția numai față de persoane vinovate. Adiacent, există și un **obiect juridic special secundar** format din relațiile sociale privind libertatea și demnitatea persoanei.

Subiectul activ este calificat, neputând fi decât un judecător sau procuror care are atribuțiile enumerate în text. Participația este posibilă. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv secundar** este persoana față de care s-au comis actele de represiune nedreaptă.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în una din următoarele acțiuni alternative: punerea în mișcare a acțiunii penale, arestarea, trimiterea în judecată și condamnarea. Dacă același subiect activ comite mai multe acțiuni alternative, vom avea o singură infracțiune.

Cerința esențială a elementului material este ca acțiunea ce formează elementul material să fie îndreptată împotriva unei persoane nevinovate, adică față de care s-a putea face aplicarea art. 10, lit. a-e din Codul de procedură penală.

Urmarea imediată presupune o stare de pericol pentru valoarea ocrotită. Există și o *urmare adiacentă* concretizată în vătămarea adusă libertății și demnității subiectului pasiv.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă. *Cerința esențială a laturii subiective* presupune ca făptuitorul să știe că persoana față de care a comis actul de represiune este nevinovată.

Dacă făptuitorul crede persoana ca fiind nevinovată, dar ulterior se dovedește că aceasta era vinovată, nu există infracțiune.

Tentativa este posibilă dar nu este incriminată.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 2 la 7 ani.

VI. 2. 14. Evadarea (art. 269)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care se sustrage stării legale de privare a libertății.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la executarea în condiții legale a măsurilor preventive și a pedepselor privative de libertate. Există și un **obiect juridic special adiacent** în cazul formei agravate a infracțiunii, constând în relațiile sociale privitoare la integritatea fizică și sănătatea persoanei. De asemenea, în cazul formei agravate vom avea și **obiect material**: corpul persoanei asupra căreia s-au aplicat violențele sau bunurile distruse cu ocazia evadării.

Subiectul activ este calificat neputând fi decât o persoană aflată în stare legală de reținere sau deținere. Subiect activ n-ar putea fi o persoană supusă unei măsuri de siguranță sau măsuri educative.

Infracțiunea este susceptibilă de participație. În anumite condiții, complicitatea la evadare este considerată infracțiune distinctă și anume aceea de înlesnire a evadării.

Dacă evadarea este săvârșită de două sau mai multe persoane împreună, fapta este mai gravă.

Subiect pasiv general este statul, iar **subiect pasiv adiacent** este persoana asupra căreia s-au folosit violențe cu ocazia evadării.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de sustragere din starea legală de reținere sau deținere: plecarea din penitenciar sau arestul poliției, din locul în care se muncește, sau din alt loc unde s-ar putea afla făptuitorii (sediul instanței de judecată, spital, etc.).

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol, iar la forma agravată și într-o vătămare adusă vieții sau integrității corporale.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă și se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 2 ani.

Dacă cel care evadează este o persoană care execută o pedeapsă definitivă, pedeapsa aplicată pentru infracțiunea de evadare se adaugă la pedeapsa care se execută și nu se mai aplică dispozițiile legale privind recidiva.

Când evadatul săvârșește și o altă infracțiune în cursul stării de evadare, pentru aceasta se vor aplica dispozițiile legale care reglementează recidiva.

Forme agravate. Potrivit alineatului al 2-lea fapta este considerată mai gravă dacă se săvârșește în vreuna din următoarele împrejurări:

- *prin folosire de violențe* (cele descrise la art. 180). Dacă victimei i se cauzează urmările din art. 181 sau 182, va exista concurs de infracțiuni;

- *prin folosire de arme sau alte instrumente* (armele așa cum sunt definite în art. 151; instrumentele sunt orice fel de unelte: pilă, bomfaier, ferăstrău, etc.). Armele sau instrumentele trebuie să fi fost efectiv utilizate la executarea faptei;

- *de către două sau mai multe persoane împreună*. Toate aceste persoane trebuie să fie în stare legală de reținere sau deținere.

Această formă agravată se pedepsește cu închisoare de la 2 la 8 ani.

VI. 2. 15. Înlesnirea evadării (art. 270)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta prin se care înlesnește în orice fel, evadarea unei persoane din starea legală de reținere sau deținere.

Obiectul juridic special. Considerațiile făcute la infracțiunea de evadare rămân valabile și în acest caz.

Subiectul activ poate fi orice persoană. La varianta de comitere din culpă a faptei, subiect activ poate fi numai o persoană care avea îndatoriri de a-l păzi chiar pe cel evadat. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv adiacent** este persoana asupra căreia s-au folosit violențe cu ocazia evadării.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în înlesnirea, sprijinirea prin orice mijloace a evadării. Legea nu enumeră acțiunile prin care se poate comite fapta, astfel că acestea pot fi acte comisive sau acte omisive, pot avea caracter de contribuție materială sau morală, pot fi anterioare sau concomitente evadării.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol, iar la forma agravată și într-o vătămare adusă vieții sau integrității corporale.

Latura subiectivă. Fapta se săvârșește cu intenție directă sau indirectă, iar varianta din alineatul al 4-lea se comite din culpă de către persoana care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel evadat.

Tentativa este pedepsită, deși ca regulă generală, tentativa la complicitate nu este incriminată. Infracțiunea se consumă în momentul în care cel care a beneficiat de sprijin, a evadat sau a încercat să evadeze.

Regimul sancționator. Forma simplă din alineatul 1 se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Forme agravate. Pentru această infracțiune sunt descrise mai multe forme agravate și anume:

- alin. 1, teza a 2-a: *fapta se comite de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel evadat*. Pedepsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

- alin. 2: *fapta se comite prin folosirea de violențe, arme sau de alte instrumente ori de către două sau mai multe persoane împreună în condițiile alin. 2 al art. 269*. Pedepsa este închisoarea de la 2 la 8 ani.

Această din urmă formă, *comisă de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel evadat*, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani.

- alin. 3, teza I: *când se înlesnește evadarea unei persoane reținute, arestate sau condamnate pentru o infracțiune în privința căreia legea prevede o*

pedeapsă cu închisoarea mai mare de 10 ani. Pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani. Teza a II-a a acestui alineat incriminează înlesnirea evadării unei persoane reținute, arestate sau condamnate pentru o infracțiune în privința căreia legea prevede o pedeapsă cu închisoarea mai mare de 10 ani de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel evadat. Pedepsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

Forme atenuate. Alineatul al 4-lea descrie și o formă atenuată: *Înlesnirea din culpă a evadării, săvârșită de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel evadat.* Pedepsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani.

VI. 2. 16. Nerespectarea hotărârilor judecătorești (art. 271)

Noțiune. Infracțiunea este prevăzută în trei variante de comitere care constau în:

- *alin. 1:* fapta persoanei care se împotrivesc la executarea unei hotărâri judecătorești prin acte de violență sau de amenințare față de organul de executare.

- *alin. 2:* fapta persoanei care împiedică o altă persoană să folosească o locuință ori parte din locuință sau imobil deținute în baza unei hotărâri judecătorești.

- *alin. 4:* fapta persoanei care se sustrage de la executarea măsurilor de siguranță prevăzute în art. 112 literele „c”, „d” și „g” din C. penal: interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, o meserie sau o altă ocupație; interzicerea de a se afla în anumite localități; interdicția de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care privesc activitatea de înlăptuire a justiției prin punerea în executare a hotărârilor judecătorești. **Obiectul juridic special adiacent** va consta din relațiile sociale care privesc drepturile persoanelor lezate prin încălcarea hotărârilor judecătorești precum și dreptul persoanelor la integritate corporală și libertate. **Obiect material** poate fi corpul persoanei când fapta se comite prin acte de violență.

Subiectul activ poate fi orice persoană, exceptând varianta de specie din alin. 4 care se poate comite doar de o persoană căreia i s-a aplicat măsura de siguranță respectivă. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv adiacent** este persoana asupra căreia s-au folosit violențe cu ocazia comiterii faptei ori persoana împiedicată să folosească locuința sau imobilul.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă într-o acțiune de nerespectare a unei hotărâri judecătorești, particularizat în funcție de varianta de comitere.

La forma tip din alin. 1, elementul material este format din acțiunea de opunere sau împotrivire la executarea unei hotărâri judecătorești. Împotrivirea este întotdeauna un act comisiv și se poate săvârși la începutul executării sau în cursul ei. *Cerințele esențiale* presupun ca:

- hotărârea judecătorească să fie executabilă în fapt și în drept;
- împotrivirea la executare să se facă prin amenințare;
- amenințarea să fie adresată organului de executare.

La varianta de specie din alin. 2, elementul material constă în acțiunea de împiedicare a unei persoane să folosească o locuință sau parte din locuință sau imobil.

Împiedicarea se poate realiza prin modalități diferite: blocarea ușilor, a accesului la anumite încăperi sau dependințe, etc. Prin „locuință” se înțelege suprafața locuibilă cu dependințe. Imobilul va fi nu doar locuința, ci și terenul aferent.

Cerințele esențiale presupun următoarele:

- împiedicarea de a folosi să privească o locuință sau parte din locuință sau imobil;
- locuința sau partea din locuință sau imobil să fie deținută în baza unei hotărâri judecătorești.

La varianta de specie din alin. 4, elementul material constă în acțiunea de sustragere de la măsurile de siguranță prevăzute în art. 112 literele „c”, „d” și „g” din C. penal.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită, iar adiacent poate consta în vătămări corporale

Latura subiectivă. Infracțiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Regimul sancționator.

Forma tip din alineatul 1 teza I se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, iar *teza a II-a descrie varianta ei agravată*, aceea a împotrivirii la executarea hotărârii judecătorești, prin acte de violență. În acest caz, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

Varianta de specie din alin. 2 se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă. *În alineatul 3* sunt descrise *două forme agravate* ale acestei variante și anume:

- săvârșirea prin amenințare (pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani);
- săvârșirea prin acte de violență (pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani).

Varianta de specie din alin. 4 se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau amendă.

VI. 2. 17. Reținerea sau distrugerea de înscrisuri (art. 272)

Noțiune. Infracțiunea este reglementată în două variante și anume:

- fapta persoanei care reține sau distruge un înscris emis de un organ de urmărire penală, o instanță de judecată sau alt organ de jurisdicție,
- fapta persoanei care împiedică în orice mod ca un înscris destinat unuia din aceste organe să ajungă la ele, dacă asemenea înscrisuri sunt necesare soluționării unei cauze.

Obiectul juridic special este format din acele relații sociale care privesc înfăptuirea justiției prin accesul nestingherit al organelor judiciare la înscrisurile

emise de ea sau care o privesc în mod direct. **Obiect material** sunt înscrisurile dar și copiile lor ori manuscrisele.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Dacă acesta are calitatea de funcționar, va exista concurs de infracțiuni între art. 272 și 246 sau 248. **Subiect pasiv general** este statul, iar **subiect pasiv adiacent** este persoana ale cărei interese au fost lezate prin comiterea faptei.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă la cele două variante de comitere în următoarele acțiuni:

- *reținerea înscrisului*, adică oprirea, păstrarea sau *distrugerea înscrisului*, adică nimicirea, desființarea în totul sau în parte;

- *împiedicarea* în orice mod ca un înscris să ajungă la organul judiciar.

Cerințele esențiale sunt următoarele:

- *pentru ambele variante*: înscrisul să fie necesar soluționării unei cauze.

- *pentru varianta I*: reținerea sau distrugerea să privească un înscris emis de un organ de urmărire penală, o instanță de judecată sau alt organ de jurisdicție.

- *pentru varianta a II-a*: împiedicarea trebuie să privească înscris destinat unui organ de urmărire penală, o instanță de judecată sau alt organ de jurisdicție.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa nu este incriminată.

Regimul sancționator. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

VI. 2. 18. Sfidarea organelor judiciare (art. 272¹)

Noțiune. Această infracțiune a fost introdusă în Codul penal prin O.U.G. nr. 198/2008, iar forma tipică constă în folosirea de insulte, gesturi obscene sau amenințătoare la adresa unui judecător, procuror, organ de cercetare penală, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură judiciară.

Varianta de specie sancționează aceleași fapte săvârșite însă pentru activități îndeplinite în exercițiul funcției.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale priitoare la demnitatea și integritatea fizică a persoanelor care fac parte din organele judiciare: judecători, procurori, organe de cercetare penală.

Subiectul activ poate fi orice persoană sau o persoană care asistă sau participă la o procedură care se desfășoară în fața instanței sau organului de urmărire penală.

Participația este posibilă sub forma instigării și complicității. Coautoratul nu este posibil deoarece fapta se săvârșește în persoană proprie de fiecare făptuitor.

Subiectul pasiv este calificat și poate fi un judecător, procuror sau organ de cercetare penală.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în întrebuițarea de cuvinte insultătoare, de gesturi obscene sau amenințătoare la adresa integrității fizice a persoanei vătămate.

În forma sa asimilată, fapta are același element material, însă cerința esențială este ca ea să se comită pentru activități îndeplinite în exercițiul funcției.

Urmarea socialmente periculoasă constă într-o atingere adusă demnității organelor judiciare sau libertății acestor persoane.

Latura subiectivă. Fapta se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa nu este posibilă și nu este incriminată, infracțiunea fiind de execuție promptă.

Regimul sancționator. În ambele forme, infracțiunea se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un sau amendă.

VI. 3. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate

VI. 3.1. Aspecte generale.

Importanța activității de transport pe calea ferată a determinat instituirea unui cadru legal care să cuprindă reguli stricte pentru desfășurarea ei în condiții de siguranță și eficiență.

Ocrotirea acestei activități are loc și prin intermediul mijloacelor dreptului penal, iar capitolul prezent include o serie de infracțiuni care vizează această valoare socială. Toți cetățenii sunt ținuti să respecte integritatea bunurilor care aparțin sectorului căilor ferate, iar fiecare angajat trebuie să își îndeplinească sarcinile de serviciu în condiții de disciplină, la timp și de calitate.

Siguranța circulației pe căile ferate mai este asigurată și prin existența unor incriminări relativ noi, introduse prin Legea nr. 289/2005¹.

Cele mai grave evenimente care pot avea loc pe căile ferate sunt definite de legiuitor în art. 277, iar acestea sunt accidentul și catastrofa de cale ferată.

Potrivit art. 277 alin. 1, *accidentul de cale ferată* constă în distrugerea sau degradarea importantă adusă materialului rulant de cale ferată sau altor instalații feroviare în cursul circulației sau manevrei mijloacelor de transport ale căilor ferate.

Alineatul al 2-lea al art. 277 definește *catastrofa de cale ferată* care constă în deraierea, răsturnarea sau prăbușirea unui mijloc de transport al căilor ferate, sau în producerea unui alt asemenea rezultat, precum și în ciocnirea a două mijloace de transport ale căilor ferate cu un alt vehicul, dacă s-au produs urmări deosebit de grave prin moartea sau vătămarea integrității corporale a unor persoane, ori prin distrugerea sau degradarea mijloacelor de transport ale căilor ferate, a instalațiilor de cale ferată sau a mărfurilor încredințate pentru transport.

¹ Nicolae Conea, Eliodor Tanislav, Petru Hilipică, *Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate*, Revista de Drept Penal, nr. 3/2007, p. 89-92

VI. 3.2. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă (art. 273)

Noțiune. Potrivit alin. 1 al art. 273, infracțiunea constă în neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea necorespunzătoare a acestora din culpă de către angajații căilor ferate, dacă aceasta ar fi putut pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport pe căile ferate.

Obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale referitoare la siguranța circulației pe căile ferate, precum și cele privind integritatea corporală și sănătatea persoanelor, ori relațiile patrimoniale. **Obiect material** există în ipoteza formei agravate care presupune producerea anumitor urmări și acesta poate fi corpul persoanelor sau bunurile din sectorul feroviar.

Subiectul activ al infracțiunii este calificat, el trebuind să aibă calitatea de angajat al căilor ferate. Participația penală este posibilă sub forma participației improprie (instigare și complicitate la fapta săvârșită din culpă), nu și sub forma coautoratului.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în una din cele două acțiuni alternative:

- *neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu*, adică omiterea executării anumitor acte care potrivit sarcinilor de serviciu ar fi trebuit efectuate (de ex. necoborârea barierei la trecerile de nivel cu calea ferată ar putea crea o stare de pericol pentru siguranța circulației pe căile ferate),

- *îndeplinirea defectuoasă a sarcinilor de serviciu* adică actele de serviciu care trebuie efectuate, sunt executate în mod necorespunzător.

Pentru existența elementului material al infracțiunii este suficientă existența unui singur act îndeplinit necorespunzător sau neîndeplinirea unui singur astfel de act.

Cerința esențială a elementului material este ca neîndeplinirea actului sau îndeplinirea lui defectuoasă să fi putut pune în pericol siguranța circulației pe căile de transport.

Latura subiectivă. Fapta se comite din culpă.

Tentativa nu este posibilă.

Regimul sancționator. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Forma agravată. Potrivit alin. al 2-lea, fapta este mai gravă dacă a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, ori dacă s-a produs o catastrofă de cale ferată.

Tulburarea în activitatea de transport trebuie să aibă o anumită gravitate, din moment ce pedeapsa este aceeași ca și în ipoteza producerii unui accident de cale ferată.

Pentru forma agravată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 7 ani în cazul ipotezei care are ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, respectiv de la 5 la 15 ani dacă urmarea produsă este o catastrofă de cale ferată.

VI. 3.3. Neîndeplinirea cu știință a îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă (art. 274)

Noțiune. Infracțiunea presupune aceleași acțiuni ca în articolul precedent, deosebirea constând doar în forma de vinovăție cu care se comite fapta și anume cu intenție directă sau indirectă.

În ceea ce privește forma agravată, elementul subiectiv constă în intenție, iar pentru urmarea mai gravă, poziția subiectivă este aceea a intenției sau a culpei. Ca atare forma agravată a infracțiunii se poate comite cu intenție sau cu preterintenție.

La fel ca în alineatul precedent, infracțiunea se prezintă în două modalități normative:

- *alineatul 1*: forma simplă a faptei care ar fi putut pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport pe căile ferate,

- *alineatul 2*: forma agravată când fapta a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, ori dacă s-a produs o catastrofă de cale ferată.

Regimul sancționator. Pentru forma simplă din alin. 1, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

Pentru forma agravată, teza 1 (urmarea fiind o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată), pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani, iar pentru teza a 2-a (când urmarea produsă este o catastrofă de cale ferată), pedeapsa este închisoarea de la 10 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

VI. 3.4. Părăsirea postului și prezența la serviciu în stare de ebrietate (art. 275)

Noțiune. Infracțiunea este descrisă în două modalități distincte: părăsirea postului și prezența în stare de ebrietate la serviciu.

Astfel potrivit art. 275 alin. 1, părăsirea postului în orice mod și sub orice formă, de angajații care asigură direct siguranța mijloacelor de transport ale căilor ferate este infracțiune dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport.

Alineatul 2 incriminează exercitarea atribuțiilor de serviciu în stare de ebrietate, de către angajații care asigură direct siguranța circulației mijloacelor de transport.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care asigură desfășurarea în condiții de siguranță a circulației pe calea ferată, iar în secundar sănătatea și integritatea corporală a persoanelor ori relațiile patrimoniale. **Obiect material** există la formele agravate când se deteriorează bunuri ori sunt vătămate anumite persoane.

Subiectul activ este de asemenea calificat, putând fi doar un angajat care asigură direct siguranța circulației mijloacelor de transport.

Pentru varianta din alin. 2, angajatul trebuie să fie în stare de ebrietate, iar starea de ebrietate se dovedește cu buletinul de analiză toxicologică din care rezultă valoarea alcoolemiei ori prin alte mijloace de probă. Starea de ebrietate trebuie să fie voluntară și nu să constituie o beție în sensul art. 49 alin. 1 din C.pen.

Participația este posibilă.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în:

- alin. 1: *părăsirea postului*, adică plecarea din postul respectiv, dar și nerevenirea după o învoire acordată. Nu are importanță durata absenței sau motivul acesteia. Fapta este infracțiune numai dacă este realizată *cerința esențială a elementului material*: acțiunea de părăsire a postului să fi putut pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport.

- alin. 2: *exercitarea atribuțiilor de serviciu în stare de ebrietate*.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă. Nu interesează mobilul sau scopul urmărit de făptuitor.

Tentativa este posibilă dar nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Formele simple ale infracțiunilor din alineatele 1 și 2 se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Forme agravate. Potrivit alin. 3, dacă faptele prevăzute în alin. 1 și 2 au avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani, iar dacă a avut ca urmare o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

VI. 3.5. Distrugerea și semnalizarea falsă (art. 276)

Noțiune. După cum arată și denumirea, în articolul 276 legiuitorul a grupat două infracțiuni diferite, din rațiuni de tehnică legislativă și similaritate a obiectului juridic special vizat.

Potrivit alin. 1, infracțiunea constă în distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a liniei ferate sau a instalațiilor de cale ferată ori în așezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport.

În alineatul 2, infracțiunea constă în săvârșirea de acte de semnalizare falsă sau săvârșirea oricăror acte de natură a induce în eroare personalul căilor ferate, în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, dacă fapta ar fi putut expune la un pericol de accident sau de catastrofă de cale ferată.

Obiectul juridic special este același ca la infracțiunile precedente.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Când faptele sunt comise de angajații căilor ferate, această calitate a subiectului pasiv constituie o agravantă legală. Participația penală este posibilă. Dacă faptele sunt comise din culpă, nu este posibil coautoratul, dar este posibilă participația improprie.

Latura obiectivă. *Elementul material al infracțiunii din alin. 1* constă la *prima variantă* în una din cele trei acțiuni alternative: distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a liniei ferate sau a instalațiilor de cale ferată,

iar a doua variantă constă în așezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport.

La fapta prevăzută în alineatul 2, elementul material constă în acte de semnalizare falsă sau orice alte acte de natură a induce în eroare personalul căilor ferate. Actele de semnalizare trebuie să fie din cele utilizate curent de personalul de transport feroviar și să fie mincinoase.

Latura subiectivă. Infracțiunile se săvârșesc cu intenție sau din culpă.

Tentativa se pedepsește la faptele comise cu intenție.

Regimul sancționator. Faptele prevăzute în forma simplă din alineatele 1 și 2 se pedepesc cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Forme agravate. *Alin. 3* descrie două forme agravate care constau în împrejurarea că faptele din alin. 1 și 2 au avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată (pedeapsa este închisoarea de la 10 la 15 ani), iar dacă urmarea este o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

În alin. 4 este descrisă posibilitatea săvârșirii tuturor faptelor din alin. 1-3 cu forma de vinovăție a culpei, caz în care pedepsele prevăzute de lege sunt următoarele:

Alin. 1-2: de la 1 la 5 ani închisoare

Alin. 3 - când fapta a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, de la 3 la 7 ani

- când fapta a avut ca urmare o catastrofă de cale ferată, de la 10 la 15 ani.

Alin. 5 prevede posibilitatea ca faptele din alineatele precedente să fie săvârșite de un angajat al căilor ferate. În acest caz, la maximum pedepsei prevăzute pentru fapta comisă se poate adăuga un spor până la 2 ani, fără a se putea depăși maximumul general al pedepsei.

VI. 4. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru unele activități reglementate de lege

VI. 4.1. Aspecte generale.

În articolele 279-281¹, legiuitorul a inserat 6 infracțiuni asemănătoare în privința obiectului juridic special și anume relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a anumitor activități.

VI. 4.2. Nerespectarea regimului armelor și munițiilor (art. 279)

Noțiune. Potrivit textului din alineatul 1, infracțiunea constă în deținerea, portul, confecționarea, transportul, precum și orice operație privind circulația armelor și munițiilor sau funcționarea atelierelor de reparat arme fără drept.

Alineatul al 2-lea introduce o variantă de specie a infracțiunii constând în nedepunerea armei sau muniției în termenul fixat de lege la organul competent, de către cel căruia i s-a respins cererea de prelungire a valabilității permisului.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la respectarea regimului legal al armelor și munițiilor. **Obiectul material** constă în armele sau munițiile asupra cărora se desfășoară activitatea infracțională. În sensul art. 151 din C.pen, prin arme se înțeleg instrumentele, piesele sau dispozitivele astfel declarate prin dispoziții legale. Actul normativ care definește arma este Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și munițiilor, iar în art. 2 se arată că *arma este orice obiect sau dispozitiv a cărui funcționare determină aruncarea unuia sau mai multor proiectile, substanțe explozive, aprinse sau luminoase, amestecuri incendiare ori împrăștierea de gaze nocive, iritante sau de neutralizare.*

Potrivit aceluiași act normativ, *muniția este ansamblul format din proiectil și după caz, încărcătură de azvârlire, capsă de aprindere, precum și celelalte elemente de asamblare care îi asigură funcționarea și realizarea scopului urmărit.*

Subiectul activ poate fi orice persoană. La varianta de specie din alin. 2, subiectul activ poate fi numai o persoană căreia i s-a respins cererea de prelungire a valabilității permisului. Participația penală este posibilă.

Latura obiectivă.

- *Alineatul 1: Elementul material* constă în una din următoarele acțiuni alternative: *deținere, port, confecționare, transport, orice operațiune privind circulația* armelor și munițiilor sau *funcționarea* atelierelor de reparat arme fără drept.

A deține înseamnă a avea armele sau munițiile în posesie; *a purta* înseamnă a avea asupra sa. *A confecționa* înseamnă a crea, a produce, iar operațiune privind circulația armelor și munițiilor înseamnă a orice acțiune prin care aceste bunuri trec de la un deținător la altul, cu sau fără un titlu juridic.

Cerința esențială a elementului material este ca toate aceste acțiuni să se realizeze fără drept, adică fără vreo justificare legală, fără autorizația emisă de organele competente.

- *La alineatul 2*, elementul material constă într-o inacțiune și anume nedepunerea armei sau muniției în termenul prevăzut de lege, de către cel căruia i s-a respins cererea de prelungire a valabilității permisului.

Latura subiectivă. Varianta prevăzută în alin. 1 se comite cu intenție directă sau indirectă, iar varianta din alin. 2 se poate comite atât cu intenție cât și din culpă.

Tentativa este posibilă și sancționată.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru formele din alin. 1 și 2 este închisoarea de la 2 la 8 ani.

Forme agravate. Alineatele 3 și 3¹ introduc formele agravate ale infracțiunii, iar circumstanțele care agravează fapta sunt:

- *alin. 3:*

Deținerea înstrăinarea sau portul fără drept de arme ascunse ori de arme militare, precum și a muniției pentru astfel de arme

Deținerea înstrăinarea sau portul fără drept a mai multor arme, cu excepția celor prevăzute la lit. „a”, precum și a armelor de panoplie ori a muniției respective în cantități mari.

Pedeapsa pentru aceste forme este închisoarea de la 3 la 10 ani.

- *alin. 3¹*:

Portul de arme fără drept în localul unităților de stat sau al altor unități la care se referă art. 145, la întruniri publice ori în localuri de alegeri. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani.

VI. 4. 3. Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive (art. 279¹)

Noțiune. Infracțiunea constă în primirea, deținerea, folosirea, cedarea, modificarea, înstrăinarea, dispersarea, expunerea, transportul sau deturnarea materialelor nucleare ori a altor materii radio active, precum și orice alte operațiuni privind circulația acestora fără drept.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la anumite drepturi fundamentale: dreptul țărilor la siguranță, dreptul oamenilor la viață, sănătate, integritate corporală. **Obiectul material** constă în materialele nucleare sau materiile radioactive asupra cărora se comite activitatea infracțională.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă.

Latura obiectivă. Elementul material al infracțiunii constă în oricare dintre următoarele acțiuni alternative: *primirea, folosirea, modificarea, deținerea, cedarea, înstrăinarea, dispersarea, expunerea, transportul sau deturnarea* materialelor nucleare ori a altor materii radio active, precum și *orice alte operațiuni privind circulația* acestora fără drept.

Cerința esențială a elementului material presupune ca oricare din aceste acțiuni să se realizeze fără drept.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă și se sancționează.

Regimul sancționator. Pedeapsa prevăzută pentru forma simplă din alin. 1 este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Forme agravate. Alineatele 2-7 introduc anumite circumstanțe agravante și ca atare fapta va fi mai gravă dacă:

- *alin. 2:* Actele arătate la alin. 1 au produs pericol public sau au avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182 ori au cauzat o pagubă materială (pedeapsa este închisoarea de la 4 la 12 ani și interzicerea unor drepturi).

- *alin. 3:* S-au sustras ori distrus materiale nucleare sau radioactive (pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi).

- *alin. 4:* dacă faptele din alin. 3 au produs pericol public sau au avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182 (pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 ani și interzicerea unor drepturi).

- *alin. 5:* faptele din alin. 1 și 3 au avut consecințe deosebit de grave (pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 ani și interzicerea unor drepturi) ori s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane (pedeapsa este închisoarea de la 15 la 20 ani și interzicerea unor drepturi).

- *alin. 6:* dacă s-a adresat o amenințare unui stat, organizații internaționale sau unei persoane fizice sau juridice cu folosirea materialelor nucleare sau materiilor radioactive, în scopul de a provoca vătămarea corporală sau moartea unor persoane (pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani),

- *alin. 7:* dacă fapta prevăzută în alin. 6 este condiționată de îndeplinirea sau neîndeplinirea unui act sau când prin amenințare se pretinde a se da ori a se preda materiale nucleare sau materii radioactive (pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi).

VI. 4. 4. Nerespectarea regimului materiilor explozive (art. 280)

Noțiune. Având un pericol social deosebit de ridicat, această infracțiune constă potrivit alineatul 1 care incriminează forma simplă, în producerea, experimentarea, prelucrarea, deținerea, transportul sau folosirea materiilor explozive sau orice alte operațiuni privind aceste materii fără drept.

Obiectul juridic special este format din același mănunchi de relații sociale arătate la art. 279¹. **Obiectul material** îl constituie materiile explozive.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în oricare din următoarele acțiuni alternative: *producerea, experimentarea, prelucrarea, deținerea, transportul sau folosirea* materiilor explozive sau *orice alte operațiuni* privind aceste materii fără drept.

Cerința esențială a elementului material este ca toate aceste acțiuni să fie comise fără drept.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă și se pedepsește.

Regimul sancționator. Forma simplă a infracțiunii din alineatul 1 se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Forme agravate. În alineatele 2-7 sunt descrise formele agravate ale acestei infracțiuni, care presupun următoarele:

- *alin. 2: sustragerea materiilor explozive.* Această formă agravată se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

- *alin. 3: dacă faptele din alin. 1 și 2 privesc o cantitate mai mare de 1 kg. echivalent trotil sau când cantitatea de exploziv este însoțită de materiale de inițiere,* pedeapsa este închisoare de la 5 la 20 ani și interzicerea unor drepturi.

- *alin. 4: când faptele prevăzute în alin. 1 și 2 au produs pericol public sau au avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182* (pedeapsa este închisoarea

de la 5 la 20 ani și interzicerea unor drepturi). Cu aceeași pedeapsă se sancționează și *fapta prevăzută în alin. 1 dacă a cauzat o pagubă materială*.

- *alin. 5: faptele din alineatele precedente au avut consecințe deosebit de grave* (pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 ani și interzicerea unor drepturi) *ori s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane* (pedeapsa este închisoarea de la 15 la 20 ani și interzicerea unor drepturi).

- *alin. 6: dacă s-a adresat o amenințare unui stat, organizații internaționale sau unei persoane fizice sau juridice cu folosirea materialelor explozive, în scopul de a provoca vătămarea corporală sau moartea unor persoane* (pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani).

- *alin. 7: dacă fapta de amenințare este condiționată de îndeplinirea sau neîndeplinirea unui act sau când prin amenințare se pretinde a se da ori a se preda materiale explozive* (pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi).

VI. 4. 5. Nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri (art. 280¹)

Noțiune. Potrivit alineatului 1 care incriminează forma simplă a infracțiunii, fapta constă, în înstrăinarea, ascunderea sau orice altă faptă prin care se pricinuieste pierderea pentru patrimoniul cultural național sau pentru fondul arhivistic național a unui bun care, potrivit legii face parte din acel patrimoniu sau fond.

Această incriminare ocrotește bunurile care fac parte din patrimoniul cultural național sau arhivistic național împotriva faptelor prin care s-ar putea provoca pierderea ireparabilă a acestor bunuri cu importanță deosebită.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la protejarea patrimoniului cultural național și a fondului arhivistic național. **Obiectul material** este orice bun care face parte din aceste fonduri, declarate astfel în legile corespunzătoare (Legea nr. 41/1995 pentru aprobarea OUG nr. 68/10994 privind protejarea patrimoniului cultural național, Legea nr. 182/2000 privind patrimoniul cultural național mobil și Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale).

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în oricare din acțiunile alternative următoare: *înstrăinarea, ascunderea sau orice altă faptă prin care se pricinuieste pierderea* pentru patrimoniul cultural național sau pentru fondul arhivistic național a unui bun care face parte din acel patrimoniu sau fond.

A înstrăina înseamnă a vinde, a schimba, a dona acel bun.

A ascunde bunul înseamnă a-l muta din locul în care se află, în altă parte, pentru a nu fi găsit, astfel încât unitatea deținătoare pierde contactul cu acel bun.

Orice faptă prin care se pricinuieste pierderea înseamnă orice altă acțiune care are ca rezultat pierderea bunului. Când această faptă constituie prin ea însăși o infracțiune, se vor aplica regulile concursului de infracțiuni (de ex. se fură un tablou care face parte din patrimoniul cultural național, iar urmare sustragerii, tabloul nu mai este recuperat).

Cerința esențială a elementului material este ca fapta să se comită asupra unui bun care face parte din patrimoniul cultural național sau fondul arhivistic național.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu este sancționată

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Forme agravate. Alineatul 2 introduce o formă agravată constând în aceea că atunci când fapta prin care se pricinuieste pierderea bunului constituie prin ea însăși o infracțiune, maximul special al pedepsei pentru acea infracțiune se majorează cu 3 ani.

Cauză de nepedepsire. Potrivit alin. 3, fapta din alin. 1 nu se pedepsește, iar pentru faptele din alin. 2 pedeapsa nu se majorează, dacă înainte ca hotărârea să rămână definitivă, făptuitorul înlătură rezultatul infracțiunii, făcând astfel ca bunul să reintre în fond.

VI. 4. 6. Exercițarea fără drept a unei profesii (art. 281)

Noțiune. Infracțiunea constă în exercițarea fără drept a unei profesii sau a oricărei alte activități pentru care legea cere autorizație, ori exercițarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unei astfel de fapte se pedepsește.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la regimul juridic de exercițare a unor profesii și activități. Nu există obiect material.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația penală este posibilă în ceea ce privește prima variantă de comitere numai sub forma complicității și instigării. Pentru varianta a doua participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în oricare din cele două acțiuni alternative: *exercițarea fără drept a unei profesii sau activități* pentru care legea cere autorizație sau *exercițarea acestora în alte condiții de cât cele legale*.

Nu interesează în ceea ce privește prima modalitate alternativă, dacă s-a practicat acea profesie sau activitate ca îndeletnicire ori s-a comis un singur act specific.

Cerința esențială a elementului material presupune ca legea specială care reglementează exercițarea acelei profesii ori activități să prevadă că săvârșirea unei astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale (de ex. medicina, avocatura, arhitectura, etc.)

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa nu este pedepsită.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la o lună la un an sau amenda.

VI. 4.7. Nerespectarea regimului transportului rutier public (art. 281¹)

Noțiune. Infraacțiunea constă în efectuarea transportului rutier public fără licență de transport, fără licență de execuție pentru vehicul sau fără licență de execuție pentru traseu, ori cu licențe cu valabilitatea expirată. Infraacțiunea poate fi considerată o variantă de specie a faptei descrise în art. 281.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la regimul activității de transport public rutier în condiții de siguranță.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația penală este posibilă.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de *efectuare a transportului rutier public* în anumite condiții și anume: fără licență de transport, fără licență de execuție pentru vehicul sau fără licență de execuție pentru traseu, ori cu licențe cu valabilitatea expirată.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de o lună la un an sau amenda.

Forme agravate. Potrivit alin. 2, persoana care dispune efectuarea transportului rutier public în condițiile prevăzute la alin. 1, ori consimte la efectuarea acestuia, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

Alineatul 3 introduce o altă formă agravată a faptei constând în eliberarea unei licențe de transport public rutier, a unei licențe de execuție pentru vehicul sau a unei licențe de execuție pentru traseu, fără respectarea legii. Această faptă se sancționează cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

CAPITOLUL VII: INFRAACȚIUNI DE FALS (art. 282-294)

- 1. Trăsături generale ale infracțiunilor de fals**
- 2. Falsificarea de monede, timbre sau alte valori**
- 3. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcă**
- 4. Falsul în înscrisuri**

VII. 1. Trăsături generale ale infracțiunilor de fals

În sens larg, prin fals înțelegem orice alterare ori modificare adusă adevărului.

Legea penală înțelege să protejeze prin intermediul acestei grupe de infracțiuni, încrederea și adevărul care trebuie să existe în relațiile dintre oameni.

În cazul infracțiunilor de fals, alterarea adevărului se realizează prin acțiuni asupra unor lucruri sau entități cărora le este conferită din punct de

vedere juridic, aptitudinea de a servi drept probă a unui anumit adevăr: bancnote, monede, bilete de transport, titluri de credit, sigilii, înscrisuri, etc.

Falsificarea presupune operația de alterare a adevărului care poate fi săvârșită prin mijloace diferite: plăsmuire, contrafacere, alterare, denaturare, etc.

Toate infracțiunile de fals sunt fapte comisive și se realizează prin comisiune.

Prevederile art. 282-284 se aplică și persoanei juridice, caz în care pe lângă pedeapsa amenzii se aplică și pedeapsa complementară a dizolvării persoanei juridice sau a suspendării activității ori a uneia din activitățile persoanei juridice.

VII. 2. Falsificarea de monede, timbre sau alte valori

VII. 2. 1. Falsificarea de monede sau alte valori (art. 282)

Noțiune. Infracțiunea constă în falsificarea de monedă metalică, monedă de hârtie, titluri de credit public, cecuri, titluri de orice fel pentru efectuarea plăților, emise de instituția bancară ori de alte instituții de credit competente, sau falsificarea oricăror alte titluri ori valori asemănătoare.

Alineatul 2 introduce două variante asimilate și anume: punerea în circulație în orice mod a valorilor falsificate arătate în alin. 1 sau deținerea lor în vederea punerii în circulație.

Falsul de monedă a fost incriminat de-a lungul timpurilor în legislațiile tuturor țărilor, fiind considerat o infracțiune de fals deosebit de gravă.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la încrederea publică în monede sau celelalte valori menționate în text și în operațiunile care se efectuează cu aceste valori. **Obiectul material** constă în monedele metalice, de hârtie, titlurile de credit public, cecurile de orice fel alterate/modificate, iar când fapta se comite prin contrafacere, obiectul material sunt materialele din care se confecționează monedele, bancnotele, etc.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația penală este posibilă sub toate formele.

Este considerat autor și făptuitorul care a executat chiar și numai o operație din întregul proces de falsificare.

Când aceeași persoană falsifică și apoi pune în circulație valorile falsificate, vom avea un concurs de infracțiuni între fapta din alin. 1 și fapta din alin. 2

Latura obiectivă. Pentru fapta din alin. 1, *elementul material* constă în acțiunea de falsificare, iar aceasta la rândul ei se poate realiza prin:

- *contrafacere* (plăsmuire), adică o confecționare prin imitare a unei valori sau monede aflate în circulație

- *alterare*, adică o modificare a conținutului sau aspectului unei valori ori monede adevărate.

Pentru fapta din alin. 2, elementul material constă în una din următoarele acțiuni:

- *punerea în circulație* a monedelor, titlurilor sau valorilor falsificate;
- *deținerea* monedelor sau valorilor falsificate în vederea punerii în circulație. Nu contează cantitatea monedelor sau valorilor și nici durata deținerii.

Cerința esențială a elementului material de la varianta a doua de comitere (deținerea în vederea punerii în circulație) este aceea a scopului înțeles ca destinație: deținerea monedelor ori valorilor trebuie să se facă pentru punerea lor în circulație.

Latura subiectivă. Infracțiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă și este sancționată de lege.

Regimul sancționator. Pentru faptele descrise în alin. 1 și 2, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

Dispozițiile legii se aplică, în conformitate cu art. 284 și atunci când infracțiunea privește monede ale altor state ori valori străine.

Forme agravate. Alineatul al 3-lea introduce două forme agravate ale infracțiunii și anume:

- când faptele prevăzute în alineatele precedente ar fi putut cauza o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi;

- dacă faptele au cauzat o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

VII. 2. 2. Falsificarea de timbre, mărci sau bilete de transport (art. 283)

Noțiune. Inffracțiunea constă în falsificarea de timbre, mărci poștale, plicuri poștale, cărți poștale, bilete sau foi de călătorie sau transport, cupoane răspuns internațional, ori punerea în circulație a unor astfel de valori falsificate. După cum se observă, în text sunt descrise două variante de comitere.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la încrederea publică în autenticitatea și veridicitatea unor astfel de valori. **Obiect material** al infracțiunii comise prin contrafacere sunt materialele din care se confecționează falsurile, iar dacă infracțiunea se comite prin alterare, obiect material sunt înseși valorile falsificate.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material la prima variantă* de comitere constă în acțiunea de falsificare a entităților menționate în lege.

Falsificarea se poate realiza prin contrafacere sau prin alterare, așa cum au fost ele definite la infracțiunea precedentă.

Pentru varianta alternativă de incriminare, elementul material constă în punerea în circulație a valorilor de acest fel, falsificate. Punerea în circulație se poate realiza prin folosire personală, prin transmiterea lor altei persoane, etc.

Cerința esențială a elementului material la ambele variante de comitere este ca acțiunile de falsificare sau punere în circulație să aibă loc asupra unor valori (timbre, mărci poștale, bilete, etc.) aflate în circulația publică.

Latura subiectivă. Infrațiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă și se sancționează. Dacă produsul infrațiunii este în realitate un fals grosolan care nu ar putea fi pus în circulație, nu va exista faptă consumată, ci doar tentativă.

Regimul sancționator. Pedepșa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Dispozițiile legii se aplică în conformitate cu art. 284 și atunci când infrațiunea privește timbre ale altor state ori valori străine.

VII. 2. 3. Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori (art. 285)

Noțiune. Infrațiunea constă în fabricarea ori deținerea de instrumente sau materiale cu scopul de a servi la falsificarea valorilor sau titlurilor enumerate în art. 282-284.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la încrederea publică în valorile enumerate în art. 282-284. **Obiect material** sunt înseși instrumentele sau materialele fabricate ori deținute.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în două acțiuni alternative: *fabricarea sau deținerea*.

Fabricarea înseamnă producere, confecționare, adaptare, iar *deținerea* presupune primirea păstrarea, transportul, depunerea într-un anumit loc, etc.

Cerința esențială a elementului material este ca ambele acțiuni să poarte asupra materialelor și instrumentelor de natură a putea fi folosite la falsificarea unor titluri sau valori.

Latura subiectivă. Infrațiunea se comite cu intenție directă, caracterizată prin scopul urmărit: falsificarea valorilor sau titlurilor menționate în art. 282-284.

Tentativa nu este incriminată.

Regimul sancționator. Infrațiunea se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

VII. 3. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare

VII. 3. 1. Falsificarea instrumentelor oficiale (art. 286)

Noțiune. Infrațiunea constă în falsificarea unui sigiliu, a unei ștampile sau a unui instrument de marcare de care se folosesc unitățile prevăzute în art. 145.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la încrederea publică care trebuie să existe în veridicitatea instrumentelor de autentificare ori marcă utilizate de autoritățile publice sau de alte unități din cele prevăzute în art. 145. **Obiect material** sunt sigiliile, ștampilele sau instrumentele de marcă folosite de unitățile menționate în art. 145.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de falsificare, înțeleasă atât drept contrafacere, cât și ca alterare.

Ceea ce se contraface este partea destinată aplicării amprentei instrumentului falsificat (de ex. discul de cauciuc în care sunt modelate inscripția și imaginea ștampilei – simbolul și legenda ei).

Dacă se falsifică amprenta lăsată de aceste instrumente pe anumite înscrisuri, va exista infracțiunea prevăzută în art. 288, sau infracțiunea de înșelăciune.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

VII. 3. 2. Folosirea instrumentelor oficiale false (art. 287)

Noțiune. Potrivit alin. 1, infracțiunea constă în fapta persoanei care folosește instrumentele false arătate în art. 286, iar varianta de specie din alineatul al 2-lea presupune folosirea fără drept a unui sigiliu sau a unei ștampile cu stema țării.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care privesc încrederea publică în autenticitatea instrumentelor oficiale. **Obiectul material** al faptelor descrise în cele două alineate este diferit:

- la alin. 1 obiect material sunt sigiliile, ștampilele sau instrumentele de marcă falsificate,

- la alin al 2-lea, obiect material este sigiliul sau ștampila țării.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* pentru fapte descrisă în alin. 1 constă în acțiunea de folosire a unui instrument fals (sigiliu, ștampilă sau instrument de marcat), iar pentru fapta descrisă în alin. al 2-lea, elementul material constă în acțiunea de folosire a unui instrument adevărat, fără drept.

Cerința esențială a elementului material pentru această a doua variantă presupune ca acțiunea să se refere la o ștampilă sau un sigiliu purtând stema țării.

Latura subiectivă. Infracțiunea se poate comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu este pedepsită.

Regimul sancționator. Fapta descrisă în alin. 1 se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani, iar fapta descrisă în alin. al 2-lea cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau amendă.

VII. 4. Falsul în înscrisuri

VII. 4. 1. Falsul material în înscrisuri oficiale (art. 288)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care falsifică un înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care privesc încrederea publică în înscrisurile oficiale. **Obiect material** al infracțiunii este înscrisul asupra căruia se săvârșește acțiunea incriminată. Art. 150 alin. 2 definește *înscrisul oficial*, acesta constând în orice înscris care emană de la o unitate din cele la care se referă art. 145 sau care aparține unei asemenea unități.

Înscrisuri oficiale sunt considerate certificatele, autorizațiile, cărțile de identitate, permisele de conducere, diplome de studiu, tichetele, biletele (de loterie, de teatru, cinematograf, etc.), actele autentice și copiile lor legalizate, precum și altele.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele. Dacă fapta se comite de către un funcționar în exercițiul atribuțiilor de serviciu, calitatea subiectului activ constituie o circumstanță agravantă și fapta este pedepsită mai sever.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de falsificare, în mod material a unui înscris oficial. Falsificarea se poate comite prin *contrafacerea scrierii ori a subscrierii* (semnăturii), ori prin *alterare* (modificare) în orice mod.

Prin *contrafacere* se înțelege imitarea prin reproducere a conținutului uzual al unui înscris, plămuirea lui, ticluirea lui de așa manieră încât să aibă aparența unui înscris oficial autentic.

Alterarea înseamnă modificarea, schimbarea, transformarea unui înscris oficial autentic, într-unul fals, fără corespondent în realitate.

Cerința esențială a elementului material este ca actul falsificat să fie susceptibil să producă consecințe juridice.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă. Pentru existența infracțiunii, nu interesează mobilul sau scopul urmărit.

Tentativa se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru forma simplă este închisoarea de la 3 luni la 3 ani.

Forme agravate. Alineatul al 2-lea introduce o formă agravată care constă în aceea că falsificarea este comisă de un funcționar aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu. Pedepsa este în acest caz închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

VII. 4. 2. Falsul intelectual (art. 289)

Noțiune. Infracțiunea constă în falsificarea unui înscris oficial, cu prilejul întocmirii acestuia de către un funcționar aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu, prin atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului, sau prin omisiunea cu știință de a insera în act, unele date sau împrejurări.

Spre deosebire de infracțiunea precedentă, unde acțiunea de falsificare poartă asupra substanței materiale a unui înscris oficial, falsul intelectual presupune întocmirea încă de la început, a unui act al cărui conținut nu este conform cu realitatea.

Obiectul juridic special și obiectul material sunt aceleași ca la infracțiunea precedentă.

Subiectul activ al infracțiunii nu poate fi decât un funcționar, deci este un subiect activ calificat.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în una din cele două acțiuni alternative:

- atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului (acțiune),

- omisiunea cu știință de a insera anumite date sau împrejurări (omisiune).

Cerința esențială a elementului material este ca acțiunea de falsificare să fie comisă cu prilejul întocmirii înscrisului, în exercițiul atribuțiilor de serviciu ale subiectului activ.

Latura subiectivă. Infractionea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă, inclusiv aceea săvârșită prin omisiune („cu știință”, deci presupune intenția).

Tentativa se pedepsește.

Regimul sancționator. Infractionea de fals intelectual se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

VII. 4. 3. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată (art. 290)

Noțiune. Infractionea constă în falsificarea unui înscris sub semnătură privată, prin vreunul din modurile arătate în art. 288 din C. pen., dacă făptuitorul folosește înscrisul falsificat ori îl încredințează unei alte persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecințe juridice.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la încrederea publică în înscrisurile sub semnătură privată. **Obiectul material** este înscrisul sub semnătură privată asupra căruia se comite acțiunea incriminată.

Înscrisul sub semnătură privată este acel înscris care emană de la o persoană fizică sau juridică (altele decât cele menționate în art. 145 din C. pen.), poartă o semnătură și este apt să producă efecte juridice: de exemplu, chitanțe, contracte de vânzare-cumpărare, închiriere, etc.

Înscrisurile sub semnătură privată, autentificate devin înscrisuri oficiale.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunii presupune săvârșirea succesivă și cumulativă a două acțiuni distincte:

- *falsificarea înscrisului* (prin contrafacerea scrierii, a subscrierii sau alterare în orice mod) și

- *folosirea înscrisului falsificat, ori încredințarea sa spre folosire* altei persoane.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă calificată prin scopul urmărit: producerea unei consecințe juridice

Tentativa se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

VII. 4. 4. Uzul de fals (art. 291)

Noțiune. Această infracțiune constă în folosirea unui înscris oficial sau sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii de consecințe juridice.

Obiectul juridic special este același cu cel al infracțiunilor precedente. **Obiectul material** îl constituie înscrisul oficial sau sub semnătură privată, falsificat.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă. Dacă înscrisul sub semnătură privată este folosit de însăși persoana care l-a falsificat, aceasta va răspunde doar pentru infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată nu și pentru uz de fals.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de folosire a unui înscris oficial fals sau a unui înscris sub semnătură privată falsificat. Folosirea presupune prevalarea de acel înscris, invocarea lui în anumite circumstanțe ori prezentarea lui.

Cerința esențială a elementului material este ca înscrisul folosit să fie susceptibil să producă consecințe juridice, adică să servească drept probă.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite numai cu intenție directă, calificată prin scopul urmărit, înțeles ca finalitate.

Tentativa este posibilă, dar nu este pedepsită.

Regimul sancționator. Folosirea unui înscris oficial fals se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani, iar folosirea unui înscris sub semnătură privată falsificat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

VII. 4. 5. Falsul în declarații (art. 292)

Noțiune. Infracțiunea constă în declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unui organ sau instituții din cele prevăzute în art. 145, în vederea producerii de consecințe juridice pentru sine sau pentru altul, atunci când potrivit legii, declarația făcută servește pentru producerea acelei consecințe.

Spre deosebire de falsul intelectual unde funcționarul însuși întocmește un înscris neconform cu realitatea, la această infracțiune funcționarul întocmește actul pe baza unei declarații mincinoase date de persoana particulară.

Obiectul juridic special este același ca la infracțiunile precedente. **Obiectul material** este înscrisul în care s-a consemnat declarația falsă.

Subiectul activ poate fi orice persoană îndreptățită să facă o a numită declarație.

Latura obiectivă. *Elementul material* se realizează prin acțiunea de a face o declarație necorespunzătoare adevărului, fie în tot, fie în parte. Ea se poate face în scris sau oral (fiin apoi consemnată ca atare de funcționarul competent). Comite o astfel de infracțiune de exemplu, moștenitorul legal care declară în mod neadevărat în fața notarului că este singurul fiu al defunctului pentru a intra în posesia întregii moșteniri.

Cerința esențială a elementului material este ca declarația făcută să fie din cele care potrivit legii servească la producerea unei consecințe juridice.

Dacă declarația făcută nu poate servi la producerea unei consecințe juridice, nu avem infracțiune.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă, calificată prin scopul urmărit: în vederea producerii unei consecințe juridice.

Tentativa este posibilă, dar nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Infracțiunea prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

VII. 4. 6. Falsul, privind identitatea (art. 293)

Noțiune. Infracțiunea este prevăzută în două variante: prima constă în prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane pentru a induce în eroare o instituție publică sau altă unitate din cele prevăzute în art. 145, în vederea producerii unei consecințe juridice, iar aceea asimilată presupune încredințarea unui înscris care servește pentru dovedirea stării civile ori pentru legitimare sau identificare, spre a fi folosit fără drept.

Obiectul juridic special este alcătuit din relațiile sociale referitoare la încrederea publică în activitatea organelor competente cu privire la constatarea identității persoanelor. **Obiect material** este mijlocul de care s-a folosit făptuitorul pentru a se prezenta sub o altă identitate, iar la varianta asimilată din alin. 1 este însuși înscrisul încredințat spre folosință.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material la forma tip din alineatul 1* constă în una din următoarele acțiuni: *prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane.*

Prezentarea sub o identitate falsă înseamnă că făptuitorul își atribuie o altă identitate decât aceea reală. Atribuirea unei asemenea identități altei persoane înseamnă că făptuitorul afirmă despre o altă persoană că are o anumită identitate, diferită de cea reală.

Cerința esențială a elementului material este ca prezentarea sau atribuirea identității să aibă loc în fața unei instituții din cele prevăzute la art. 145.

Pentru forma asimilată din alin. al 2-lea, elementul material constă în *încredințarea către altă persoană a unui înscris* care servește pentru dovedirea stării civile, identificare ori legitimare. Încredințarea înseamnă remiterea, înmânarea actului.

Actul încredințat trebuie să fie real, autentic, altfel ne-am afla în prezența infracțiunii din art. 291.

Latura subiectivă. Fapta din alin. 1 se comite cu intenție directă, calificată prin scopul (înțeles ca finalitate) precizat: pentru a induce în eroare un organ sau o instituție de stat sau altă unitate.

Varianta asimilată din alin. al 2-lea se poate comite atât cu intenție directă cât și cu intenție indirectă, aici scopul având înțelesul de destinație.

Tentativa este posibilă, dar nu se sancționează.

Regimul sancționator. Pentru ambele forme, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 3 ani.

VII. 4. 7. Falsul prin folosirea emblemei Crucii Roșii (art. 294)

Noțiune. Această infracțiune a fost inclusă în Codul penal urmare obligațiilor asumate de țara noastră prin ratificarea Convenției de la Geneva din 1949, de a sancționa folosirea emblemei ori denumirii Crucea Roșie, precum și imitarea emblemei sau denumirii.

Infracțiunea constă în folosirea fără drept a emblemei sau denumirii de Crucea Roșie, sau în imitarea emblemei sau denumirii de Crucea Roșie, dacă fapta a cauzat pagube materiale.

Potrivit alineatului al 2-lea, fapta este mai gravă dacă se săvârșește pe timp de război.

CAPITOLUL VIII: INFRAȚIUNI LA REGIMUL STABILIT PENTRU ANUMITE ACTIVITĂȚI ECONOMICE (art. 295-302¹)

Trăsături generale ale infracțiunilor la regimul stabilit pentru anumite activități economice.

Activitatea economică desfășurată în societatea noastră reprezintă o componentă importantă a vieții sociale, domeniul în care se produce valoare și care generează profitul financiar.

Ocrotirea acestei activități se realizează de către statul nostru și prin incriminarea în Codul penal și a altor legi speciale conținând dispoziții penale, a unor fapte care aduc atingere intereselor de ansamblu ale economiei naționale.

Titlul al VIII-lea din Codul penal cuprinde zece infracțiuni, acestea fiind în ordine:

Art. 295: Specula

Art. 296: Înșelăciunea la măsurătoare

Art. 297: Înșelăciunea cu privire la calitatea mărfurilor

Art. 298: Divulgarea secretului economic

Art. 299: Contrafacerea obiectului unei invenții

Art. 300: Punerea în circulație a produselor contrafăcute

Art. 301: Concurența neloială

Art. 302: Nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export

Art. 302¹: Deturnarea de fonduri

Art. 302²: Nerespectarea dispozițiilor privind importul de deșeuri și reziduuri

Obiectul juridic comun al infracțiunilor din acest titlu este format din relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activităților din economia națională, potrivit cadrului juridic stabilit în acest scop.

Pe lângă obiectul juridic generic, comun tuturor infracțiunilor din acest capitol, fiecărei infracțiuni îi corespunde un **obiect juridic special**, adică un grup de relații sociale particulare ocrotite de fiecare incriminare în parte. Astfel, obiectul juridic special

- la infracțiunea de speculă este format din relațiile sociale care privesc circulația anumitor bunuri industriale și agricole;

- la infracțiunea de înșelăciune la măsurătoare cuprinde relațiile sociale referitoare la corectitudinea măsurărilor efectuate în cadrul activităților economice care presupun circulația anumitor bunuri

- la înșelăciunea cu privire la calitatea mărfurilor, este format din relațiile sociale care privesc încrederea și corectitudinea care trebuie să caracterizeze circulația anumitor bunuri sau produse,

- la infracțiunea de divulgare a secretului economic are în componență relațiile sociale care privesc păstrarea confidențialității datelor și informațiilor cu caracter economic,

- la infracțiunea de contrafacere a obiectului unei invenții, este format din acele relații sociale care privesc necesitatea protejării invențiilor și a folosirii acestora de către cei în drept

- la infracțiunea de punere în circulație a produselor contrafăcute, este format din acele relații sociale care asigură folosirea în circuitul economic doar a acelor produse provenite din folosirea legală a invențiilor,

- la infracțiunea de concurență neloială, cuprinde acele relații sociale care se referă la circulația acelor bunuri care conțin denumiri și indicații de proveniență a mărfurilor corecte, astfel încât consumatorii să nu fie induși în eroare,

- la infracțiunea de nerespectare a dispozițiilor privind operații de import sau export, este format din relațiile sociale privitoare la activitatea de comerț exterior care trebuie să se desfășoare numai în condițiile prevăzute în lege,

- la infracțiunea de deturnare de fonduri, cuprinde relațiile sociale privitoare la disciplina financiară și corecta utilizare a fondurilor bănești puse la dispoziția persoanelor juridice,

- la infracțiunea de nerespectare a dispozițiilor privind importul de deșeuri și reziduuri este format din relațiile sociale care privesc sănătatea, integritatea corporală și viața populației precum și cele care se referă la economia națională.

Obiectul material al acestor infracțiuni este în general bunul material sau produsele asupra cărora se răsfărânge activitatea infracțională.

Subiectul activ poate fi orice persoană, legea nepretinzându-i acestuia vreo calitate specială. Prin excepție, infracțiunea de divulgare a secretului

economic în forma tipică poate fi comisă numai de o persoană care cunoaște datele ori informațiile confidențiale datorită atribuțiilor de serviciu.

Faptele se pot săvârși în condițiile participației penale sub toate formele cunoscute.

Latura obiectivă. Sub aspectul elementului material, toate infracțiunile din acest titlu sunt comisive, presupunând săvârșirea unei anumite acțiuni prohibite de lege și anume:

- *cumpărare în scop de revânzare sau în scop de prelucrare* (speculă)
- *inducerea în eroare* prin folosirea incorectă a unui instrument de măsurat (înșelăciune la măsurătoare)
- *falsificarea ori substituirea* mărfurilor (înșelăciunea cu privire la calitatea mărfurilor)
- *divulgare a unor date sau informații* (divulgare a secretului economic)
- *contrafacere sau folosire fără drept* a obiectului unei invenții (contrafacere a obiectului unei invenții),
- *punerea în circulație* a unor produse contrafăcute (punere în circulație a produselor contrafăcute)
- *fabricarea ori punerea în circulație* a produselor cu denumiri incorecte (conurență neloială)
- *efectuarea de acte de import-export* fără autorizație (nerespectare a dispozițiilor privind operații de import sau export)
- *schimbarea destinației* unor fonduri sau resurse materiale (deturnare de fonduri)
- *efectuarea de operațiuni* cu deșeuri sau reziduuri cu încălcarea dispozițiilor legale (nerespectare a dispozițiilor privind importul de deșeuri și reziduuri).

Urmarea imediată pentru toate aceste infracțiuni presupune o stare de pericol pentru valoarea ocrotită în concret.

Latura subiectivă. Toate infracțiunile din acest capitol se comit cu intenție directă sau indirectă.

Unele dintre infracțiuni prezintă în elementul subiectiv și condiția scopului în care se comite acțiunea incriminată (este cazul infracțiunilor de speculă și concurență neloială).

Tentativa este posibilă, dar se pedepsește doar la art. 296, 297 și 302/1.

Regimul sancționator. Potrivit gradului de pericol social, infracțiunile din acest grup sunt sancționate după cum urmează:

- specula cu închisoare de la 6 luni la 5 ani
- înșelăciunea la măsurătoare cu închisoare de la 3 luni la 5 ani
- înșelăciunea cu privire la calitatea mărfurilor cu închisoare de la 1 la 7 ani
- divulgarea secretului economic cu închisoare de la 2 la 7 ani
- contrafacerea obiectului unei invenții cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă
- punerea în circulație a produselor contrafăcute cu închisoare de la 3 luni la 3 ani
- concurența neloială cu închisoare de la o lună la 2 ani sau amendă
- nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export cu închisoare de la 2 la 7 ani

- deturnarea de fonduri cu închisoare de la 6 luni la 5 ani
- nerespectarea dispozițiilor privind importul de deșeuri și reziduuri cu închisoare de la 2 la 7 ani.

CAPITOLUL IX: INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVIEȚUIREA SOCIALĂ (art. 303-330)

- 1. Infrațțiuni contra familiei**
- 2. Infrațțiuni contra sănătății publice**
- 3. Infrațțiuni privitoare la asistența celor în primejdie**
- 4. Alte infrațțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială**

Acest grup de infrațțiuni protejează prin incriminarea unor fapte, relațiile de conviețuire socială care se statornicesc între oameni. Alături de alte norme de conduită, normele juridice reglementează relațiile care privesc conviețuirea socială, astfel încât se constituie valori sociale distincte.

Dreptul penal incriminează doar acele fapte care prin gradul lor de pericol social, lezează bunele relații de conviețuire socială.

IX.1. Infrațțiuni contra familiei

IX. 1. 1. Bigamia (art. 303)

Noțiune. Statul nostru consacră caracterul monogam al familiei, iar potrivit art. 303, infracțiunea de bigamie constă în încheierea unei noi căsătorii de către o persoană căsătorită.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la instituția căsătoriei monogame.

Subiectul activ poate fi numai persoana (bărbat sau femeia) care are calitatea de persoană căsătorită. Cel care se căsătorește cu o persoană deja căsătorită și cunoaște această împrejurare va avea calitatea de complice la bigamie, iar nu calitatea de coautor.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de încheiere a unei noi căsătorii, în sensul de act juridic. Nu contează dacă soții trăiau despărțiți în fapt. *Urmarea imediată* constă în starea de pericol pentru relațiile sociale ocrotite.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru bigamie este închisoarea de la 1 la 5 ani.

În alineatul 2 se arată că persoana necăsătorită care se căsătorește cu o persoană pe care o știe căsătorită, se pedepsește în calitate de complice cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Potrivit alin. 3 al art. 303, faptele nu se sancționează dacă prima sau a doua căsătorie este declarată nulă pentru un alt motiv decât bigamia.

IX. 1. 2. Abandonul de familie (art. 305)

Noțiune. Abandonul de familie constă în săvârșirea de către cel care obligația legală de întreținere a uneia din următoarele fapte:

- părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunând persoana îndreptățită la întreținere, la suferințe fizice sau morale;
- neîndeplinirea cu rea credință timp de 2 luni a obligației de întreținere prevăzute de lege;
- neplata cu rea credință timp de 2 luni a pensiei de întreținere, stabilită pe cale judecătorească.

Obiectul juridic special constă în relațiile sociale referitoare la necesitatea îndeplinirii obligației legale de întreținere care derivă din relațiile de familie.

Subiectul activ poate fi numai persoana care are față de subiectul pasiv o obligație de întreținere. Potrivit Codului civil, obligația de întreținere există între următoarele persoane:

- soț și soție
- rudele în linie dreaptă, chiar și în situația adopției
- frați și surori, chiar și în situația adopției
- între foștii soți, în anumite condiții

Dreptul la întreținere îl are numai acela care se află în nevoie, neavând posibilitatea să obțină câștiguri din muncă, din cauza incapacității de a munci.

Latura obiectivă. Infracțiunea este reglementată sub forma a trei modalități alternative pe care le vom analiza separat în cele ce urmează:

- *părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor*. Elementul material constă în una din cele trei acțiuni enumerate de legiuitor. Cerința esențială a oricăreia din aceste acțiuni este aceea ca cel îndreptățit la întreținere să fie expus prin fapta comisă la suferințe fizice sau morale.

- *neîndeplinirea obligației de întreținere prevăzută de lege*. Fapta se comite prin inacțiune și presupune ca făptuitorul să nu-și îndeplinească cel puțin două luni această obligație

- *neplata pensiei de întreținere stabilită pe cale judecătorească*. Această variantă alternativă se comite de asemenea prin inacțiune, iar cerința legii este ca să existe o hotărâre judecătorească definitivă prin care s-a stabilit plata unei astfel de pensii.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă, iar pentru ultimele două variante de incriminare legiuitorul pretinde ca făptuitorul să fie de rea credință: adică are posibilități materiale să-și îndeplinească această obligație, dar nu o face. Organele judiciare sunt obligate să facă dovada relei credințe a făptuitorului.

Regimul sancționator. Primele două variante de comitere se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau amendă, iar varianta a treia se sancționează cu închisoare de la 1 la 3 ani sau amendă.

Aspecte procesuale. Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Dacă în cursul procesului penal, inculpatul își îndeplinește obligațiile de întreținere, dar părțile nu s-au împăcat, instanța va pronunța împotriva inculpatului o hotărâre cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, chiar dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege în art. 81 din Codul penal.

Revocarea suspendării condiționate a pedepsei aplicate pentru infracțiunea de abandon de familie nu poate avea loc decât dacă, în cursul termenului de încercare, inculpatul săvârșește din nou, o infracțiune de abandon de familie.

IX. 1. 3. Relele tratamente aplicate minorului (art. 306)

Noțiune. Infracțiunea constă în punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente aplicate, de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau orice persoană căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare.

Obiectul juridic special constă în relațiile sociale referitoare la necesitatea asigurării unui cadru normal de dezvoltare a minorului, atât din punct de vedere fizic și intelectual cât și moral.

Obiect material al infracțiunii este corpul minorului dacă tratamentele aplicate privesc în mod direct corpul minorului.

Subiectul activ poate fi numai părintele sau persoana căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în orice măsuri sau tratamente aplicate minorului. Cerința esențială a elementului material constă în aceea că

măsurile sau tratamentele să pericliteze dezvoltarea fizică, intelectuală sau morală a minorului.

Dacă tratamentele sau măsurile aplicate realizează și conținutul infracțiunilor prevăzute în art. 180, 181, 182 sau 189 din Codul penal, acestea se vor reține în concurs cu infracțiunea prevăzută în art. 306 din C.pen. (decizia nr. 37/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dată în recurs în interesul legii).

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Infracțiunea este sancționată cu închisoare de la 3 la 15 ani.

IX. 1. 4. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului (art. 307)

Noțiune. Legea incriminează această faptă în două modalități normative și anume:

- reținerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimțământul celuilalt părinte sau al persoanei căreia minorul i-a fost încredințat potrivit legii;
- fapta persoanei căreia i s-a încredințat minorul prin hotărâre judecătorească spre creștere și educare, de a împiedica în mod repetat pe oricare dintre părinți să aibă legături personale cu minorul.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la existența unui cadru familial normal privind creșterea și educarea copiilor.

Subiectul activ al infracțiunii este la prima variantă de incriminare, părintele minorului, iar la a doua variantă de incriminare, numai persoana căreia i s-a încredințat minorul printr-o hotărâre judecătorească. Această persoană poate fi unul din părinți, o rudă sau o altă persoană.

Latura obiectivă. *Elementul material* al primei variante constă în reținerea minorului de către părintele său. Această acțiunea trebuie să se săvârșească în mod abuziv, în lipsa consimțământului celuilalt părinte sau al persoanei căreia i s-a încredințat minorul.

Pentru a doua variantă, *elementul material* constă în împiedicarea repetată a părintelui de a avea legături personale cu minorul, în condițiile stabilite de părți sau stabilite de către instanța judecătorească.

Cerința esențială a legii presupune ca împiedicarea să aibă loc în mod repetat, adică să aibă caracterul unui tratament sistematic de natură a compromite bunele relații care trebuie să existe între părinte și copilul său minor.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la o lună la 3 luni sau amenda.

IX.2. Infracțiuni contra sănătății publice

IX. 2. 1. Zădărnicierea combaterii bolilor (art. 308)

Noțiune. Fapta constă în încălcarea măsurilor privind prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare, dacă a avut ca urmare răspândirea unei astfel de boli.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la ocrotirea sănătății publice, prin prevenirea răspândirii bolilor molipsitoare.

Subiectul activ poate fi orice persoană care răspunde penal. Participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare și se poate realiza atât prin acțiune, cât și prin inacțiune. Pentru existența infracțiunii este necesar ca acțiunea ce formează elementul material să conducă la răspândirea unei boli molipsitoare, deci este vorba de o infracțiune de rezultat.

Infracțiunea se *consumă* în momentul producerii urmării periculoase pentru sănătatea publică: răspândirea bolii molipsitoare.

Latura subiectivă. Fapta se poate comite atât cu intenție cât și din culpă, deoarece termenul care desemnează elementul material ar putea indica atât o acțiune cât și o inacțiune.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru această infracțiune este închisoarea de la o lună la 2 ani, alternativ cu amenda.

IX. 2. 2. Contaminarea venerică și transmiterea sindromului imunodeficientar dobândit (art. 309)

Noțiune. Potrivit alin. 1 al art. 309, în forma sa simplă, infracțiunea constă în transmiterea unei boli venerice prin raport sexual, relații sexuale între persoane de același sex sau prin acte de perversiune sexuală, de către o persoană care știe că suferă de o astfel de boală.

Forma agravată descrisă în alin. 2 constă în transmiterea SIDA de către o persoană care știe că suferă de această boală.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la ocrotirea sănătății publice, prin prevenirea răspândirii bolilor venerice și a SIDA.

Subiectul activ poate fi numai o persoană care suferă de o boală venerică sau de SIDA.

Latura obiectivă. *Elementul material* pentru ambele variante constă în acțiunea de transmitere a unei boli venerice, respectiv a SIDA (sindromului imunodeficienței dobândite).

Transmiterea bolii venerice trebuie să se facă numai prin raport sexual, relații sexuale între persoane de același sex sau prin acte de perversiune sexuală.

Transmiterea SIDA se poate realiza în orice modalitate, inclusiv acte sau raporturi sexuale, mușcăături, zgârieturi, etc.

Pentru existența infracțiunii în ambele ei forme este necesar să se producă rezultatul socialmente periculos: contaminarea victimei cu boala venerică sau cu SIDA.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Cerința suplimentară a laturii subiective presupune ca subiectul activ să cunoască împrejurarea că suferă de o astfel de boală venerică sau SIDA.

Dacă transmiterea bolii are loc de la victima unei agresiuni sexuale, la agresor, ea nu va răspunde pentru această infracțiune, neputându-și exprima voința în legătură cu eventualitatea contaminării.

Regimul sancționator. Forma simplă a infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar forma agravată cu închisoare de la 5 la 15 ani. Instanța va putea lua măsura de siguranță a obligării la tratament medical.

IX. 2. 3. Sustragerea de la tratament medical (art. 309¹)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta de sustragere a unei persoane contaminată veneric, de la executarea măsurii de siguranță a obligării la tratament medical.

Obiectul juridic special este format de asemenea din relațiile sociale privitoare la ocrotirea sănătății publice și care impun executarea măsurii de siguranță a obligării la tratament medical.

Subiectul activ al infracțiunii poate fi numai persoana față de care s-a luat măsura de siguranță a obligării la tratament medical datorită săvârșirii infracțiunii de contaminare venerică.

Participația este posibilă sub forma complicității sau instigării. Nu este posibil coautoratul, fiecare făptuitor săvârșind infracțiunea în nume propriu.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunii constă în sustragerea de la executarea măsurii de siguranță a obligării la tratament medical. Sustragerea de la executarea măsurii se poate realiza atât prin acțiune cât și prin inacțiune (neprezentarea la cabinetul medical pentru tratament).

Cerința esențială a elementului material presupune preexistența măsurii de siguranță a obligării la tratament medical.

Urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol pentru sănătatea publică.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru această infracțiune este închisoarea de la 3 luni la 1 an, alternativ cu amenda.

IX. 2. 4. Răspândirea bolilor la animale sau plante (art. 310)

Noțiune. Potrivit textului, infracțiunea constă în nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare la animale sau plante ori a dăunătorilor, dacă a avut ca urmare răspândirea bolii sau a dăunătorilor ori alte urmări grave.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la prevenirea și combaterea bolilor sau a dăunătorilor la animale ori plante, în vederea asigurării sănătății oamenilor și a menținerii unui echilibru ecologic optim.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele acesteia.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în nerespectarea anumitor măsuri luate de organele competente pentru prevenirea bolilor sau a daunătorilor, ceea ce înseamnă că fapta se poate atâta prin *acțiune* cât și prin *inacțiune*.

Pentru existența infracțiunii trebuie să se producă *rezultatul* cerut de norma de incriminare și anume, răspândirea bolii sau a daunătorilor ori alte urmări grave.

Latura subiectivă. Fapta se comite atâta cu intenție cât și din culpă.

Tentativa nu se sancționează.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru această faptă este închisoarea de la 3 luni la 3 ani, alternativ cu amenda.

IX. 2. 5. Infectarea apei (art. 311)

Noțiune. Fapta constă în infectarea prin orice mijloace, a surselor sau rețelelor de apă, dacă aceasta devine dăunătoare sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor.

Obiectul juridic special constă în relațiile sociale privitoare la asigurarea sănătății publice, prin menținerea purității surselor sau rețelelor de apă.

Obiectul material îl constituie sursa sau rețeaua de apă asupra căreia se comite fapta incriminată. Sursa de apă poate fi artificială (construită prin activitatea omului): fântâni, puțuri, uzine de filtrare, sau naturală: lacuri, izvoare, râuri, fluvii, etc.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* îl constituie acțiunea de infectare a surselor sau rețelelor de apă, prin răspândirea de substanțe ori microorganisme vătămătoare. Pentru existența infracțiunii nu este necesar să se producă vreun rezultat concret (îmbolnăviri, etc.), fiind suficient că s-a creat pericolul vătămării sănătății oamenilor.

Dacă însă se produce rezultatul vătămării sănătății oamenilor, atunci fapta poate intra în concurs ideal cu infracțiunea de vătămare corporală, respectiv de distrugere, dacă este vorba de animale sau plante.

Când fapta are ca efect otrăvirea în masă a unei colectivități și este de natură să slăbească puterea de stat, se va reține concurs ideal între infracțiunea de infectare a apei și aceea de atentat contra unei colectivități (art. 161 din Codul penal).

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 4 ani, alternativ cu amenda.

IX. 2. 6. Traficul de substanțe toxice (art. 312)

Noțiune. Infracțiunea constă în producerea, deținerea sau orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor toxice, cultivarea în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe ori experimentarea produselor sau substanțelor toxice, dacă toate aceste operații se realizează fără drept.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la asigurarea sănătății publice prin interzicerea operațiunilor care au ca obiect substanțele toxice.

Obiectul material îl constituie produsele sau substanțele toxice, ori plantele care conțin asemenea substanțe.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația penală este posibilă sub toate formele. Dacă fapta se comite în mod organizat, deci de o pluralitate constituită de subiecți activi, se pedepsește mai sever, potrivit alineatului al 2-lea.

Latura obiectivă. *Elementul material* poate consta în oricare dintre acțiunile enumerate de legiuitor: *producere, deținere* de substanțe toxice, *cultivare în scop de prelucrare* a plantelor care conțin asemenea substanțe, *experimentarea* produselor ori substanțelor toxice, precum și *orice operațiune* cu aceste substanțe sau produse.

Cerința esențială a elementului material în oricare dintre formele sub care se prezintă este aceea ca acțiunea incriminată să se realizeze fără drept, adică fără autorizație sau prin încălcarea dispozițiilor legale.

Latura subiectivă. Fapta se poate comite cu intenție directă sau în directă.

Forme agravate. Potrivit alin. 2 al art. 312, fapta este mai gravă dacă se comite în mod organizat, adică ori de câte ori subiecții activi se asociază în vederea comiterii acestei infracțiuni.

Regimul sancționator. Forma tip a infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi, iar varianta agravată cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

IX. 2. 7. Falsificarea de alimente sau alte produse (art. 313)

Noțiune. Sub această denumire, în art. 313 sunt incriminate trei fapte diferite și anume:

- alineatul 1 se referă la prepararea de alimente sau băuturi falsificate, alterate sau interzise consumului, vătămătoare sănătății, expunerea spre vânzare sau vânzarea unor astfel de alimente sau băuturi, cunoscând că sunt falsificate, alterate sau interzise consumului.

- alineatul 2 incriminează falsificarea sau substituirea altor mărfuri sau produse, dacă prin falsificare sau substituire, acestea au devenit vătămătoare sănătății.

- alineatul 3 are în vedere punerea în consum public de carne sau produse din carne, provenite din tăieri de animale sustrate controlului veterinar, dacă a avut ca urmare îmbolnăvirea unei persoane.

Obiectul juridic special îl formează relațiile sociale privitoare la protejarea sănătății publice, prin măsuri de asigurare a calității alimentelor și băuturilor destinate consumului.

Obiectul material al faptei îl constituie alimentele sau băuturile falsificate/alterate, mărfurile substituite sau falsificate, respectiv carnea sau produsele din carne sustrate controlului veterinar.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* este diferit, în funcție de variantele de incriminare:

- **alin. 1:** elementul material constă în una din următoarele acțiuni alternative: *prepararea, expunerea spre vânzare sau vânzarea* de alimente sau băuturi falsificate, alterate sau interzise consumului, *vătămătoare sănătății*.

Alimentele sau băuturile falsificate sunt acelea asupra cărora s-a intervenit, în sensul denaturării calității acestora prin adăugarea unor substanțe, înlocuirea unor componente, etc.

Alimentele ori băuturile alterate sunt acelea care datorită acțiunii unor factori fizico-chimici (temperatură, lumină, durată, umiditate, etc.) au suferit transformări în urma cărora au devenit improprie consumului.

Alimentele sau băuturile interzise consumului sunt acelea care prin anumite acte normative au fost declarate ca atare, permanent sau temporar, întrucât sunt vătămătoare sănătății.

Pentru existența infracțiunii nu este necesar să se producă vreun rezultat concret (îmbolnăvire ori vătămare a sănătății), fiind suficient că ele sunt vătămătoare pentru sănătate.

- **alin. 2:** elementul material constă în falsificarea sau substituirea de mărfuri sau produse. Nu este necesar ca activitatea incriminată să fi produs anumite rezultate, fiind suficient că prin substituire sau falsificare, mărfurile sau produsele au devenit vătămătoare sănătății.

- **alin. 3:** elementul material presupune punerea în consum public de carne ori preparate din carne, provenite din tăieri de animale sustrate controlului veterinar.

La această variantă, legea pretinde ca acțiunea să fi avut ca rezultat îmbolnăvirea sau moartea unei persoane.

Latura subiectivă. Faptele din alineatele 1 și 2 se comit cu intenție directă sau indirectă, iar fapta din alineatul al 3-lea se comite cu preterintenție.

Tentativa faptelor descrise în alin. 1 și 2 se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru cele trei variante de comitere este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Dacă fapta din alineatul al 3-lea a avut ca urmare moartea unei persoane, ea se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

Forme agravate. Alineatele 4 și 5 descriu variantele agravate ale faptelor din alineatele 1 și 2, acestea constând în următoarele consecințe:

- vătămări care necesită pentru vindecare cel mult 20 de zile de îngrijiri medicale (pedeapsa este 4-12 ani și interzicerea unor drepturi);
- vătămări care necesită pentru vindecare cel mult 60 de zile de îngrijiri medicale (pedeapsa prevăzută este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi);

- vătămări care necesită pentru vindecare peste 60 de zile de îngrijiri medicale ori vreuna din consecințele arătate în art. 182 alin. 2 (pedeapsa prevăzută este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi);
- moartea uneia sau mai multor persoane (pedeapsa prevăzută este închisoarea de la 7 la 20 ani și interzicerea unor drepturi).

IX.3. Infracțiuni privitoare la asistența celor în primejdie

IX. 3. 1. Punerea în primejdie a unei persoane în neputință de a se îngriji (art. 314)

Noțiune. Infracțiunea constă în părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, în orice mod, a unei persoane care nu se poate îngriji, de către cel care o are în pază sau îngrijire, punându-i astfel în pericol iminent viața, sănătatea sau integritatea corporală.

Obiectul juridic special constă în relațiile sociale privitoare la conviețuirea socială care presupun respectarea de către cetățeni a obligațiilor lor față de persoanele sau copiii aflați sub paza sau îngrijirea lor.

Subiectul activ poate fi orice persoană care are în pază sau îngrijire un copil sau o altă persoană (părinte, tutore, rudă, medic, infirmieră, etc.).

Participația penală este posibilă sub toate formele. **Subiect pasiv** este persoana care se află în neputință de a se îngriji (copil, bătrân, infirm, bolnav, etc.).

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în una din următoarele variante alternative: *părăsirea, alungarea și lăsarea fără ajutor.*

Primele două variante de comitere se realizează prin acțiune, iar cea de-a treia prin inacțiune. Chiar dacă făptuitorul săvârșește două sau mai multe variante faptice, vom avea o singură infracțiune.

Părăsire înseamnă abandonarea victimei; *alungarea* înseamnă izgonirea persoanei din locuință sau din locul în care se găsește, iar *lăsarea fără ajutor* semnifică lipsirea victimei de orice sprijin necesar acesteia.

Urmarea imediată se concretizează într-o stare de pericol iminent (adică pe cale de a se produce ori în curs de producere) pentru viața, sănătatea sau integritatea corporală a victimei. Dacă prin faptă s-a produs vătămarea sau atingerea sănătății ori integrității corporale, infracțiunea poate intra în concurs cu vătămarea corporală sau vătămarea corporală gravă.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Pedeapsa prevăzută în lege pentru această infracțiune este închisoarea de la 1 la 3 ani.

Cauza de nepedepsire. Potrivit alin. 2, este înlăturată răspunderea penală a persoanei care își reia de bunăvoie îndatoririle.

IX. 3. 2. Lăsarea fără ajutor (art. 315)

Noțiune. Infracțiunea constă în omisiunea de a ajuta ori de înștiințarea autoritatea, de către cel care a găsit o persoană a cărei viață, sănătate sau integritate corporală este în primejdie și care este în neputință de a se salva.

Obiectul juridic special constă în relațiile sociale privitoare la conviețuirea socială care reclamă ajutorarea celor care se află în primejdie și nu se pot salva singuri.

Subiectul activ poate fi orice persoană care este responsabilă penal. Fapta nu este susceptibilă de săvârșire în participație, pluralitatea de făptuitori atrângând și o pluralitate de infracțiuni.

Nu ar putea fi subiect activ al acestei infracțiuni, acela care a pus el însuși victima în pericol, ci doar cel care a găsit-o într-o asemenea situație.

De asemenea nu poate fi subiect activ al acestei infracțiuni cel care are obligația legală să intervină pentru salvarea unei persoane aflate în pericol (pompiier, polițist, salvamar, medic, salvamontist, etc.). Aceștia vor răspunde eventual pentru alte infracțiuni: abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, ucidere din culpă, etc. **Subiect pasiv** este acea persoană a cărei viață, sănătate sau integritate corporală este în primejdie și care nu se poate salva singură.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă doar din inacțiuni: omisiunea de a da ajutorul necesar și omisiunea de a înștiințarea autoritatea.

Prin acordarea de ajutor nu trebuie ca făptuitorul să se pună el însuși în pericol (de ex. încercarea cuiva care nu știe să înoate, de a salva de la înec o persoană). În acest caz, făptuitorul are la îndemână cea de-a doua variantă de salvare, înștiințarea autorității.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru viața, sănătatea sau integritatea corporală a persoanei aflată în primejdie.

Latura subiectivă. Fapta se poate comite atât cu intenție cât și din culpă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de o lună la 1 an, alternativ cu amenda.

IX. 3. 3. Lăsarea fără ajutor prin omisiunea de înștiințare (art. 316)

Noțiune. Infracțiunea constă în neînștiințarea autorității de către cel care găsește o persoană abandonată sau pierdută și care are nevoie de ajutor, fiindu-i pusă astfel în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale privitoare la conviețuirea socială care reclamă ajutorarea celor abandonați sau pierduți expuși pericolului.

Subiectul activ poate fi orice persoană responsabilă penal. **Subiect pasiv** este persoana abandonată sau pierdută și care are nevoie de ajutor, fiindu-i pusă în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală. *Persoană abandonată* este aceea alungată sau părăsită de cel care avea obligația de a o îngriji, iar *persoană*

pierdută este persoana plecată de sub paza sau îngrijirea altcuiva care nu cunoaște locul în care aceasta se află.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă într-o inacțiune: neînștiințarea autorității, oricare ar fi aceasta (poliție, jandarmerie, primărie, spital, direcția pentru ocrotirea copilului, etc.).

Lipsa înștiințării trebuie să se refere la o persoană abandonată sau pierdută și care are nevoie de ajutor, deoarece îi este pusă în pericol viața, sănătatea sau integritatea corporală. Dacă persoana abandonată ori pierdută nu are nevoie de ajutor, nefiind în pericol, omisiunea înștiințării nu constituie infracțiune.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită: viața, sănătatea sau integritatea corporală a persoanei.

Latura subiectivă. Fapta se poate comite cu intenție sau din culpă.

Regimul sancționator. Infracțiunea se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau amendă.

IX. 4. Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

IX. 4. 1. Instigarea la discriminare (art. 317)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei prin care se instigă la ură pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Obiectul juridic special îl formează relațiile sociale privind conviețuirea socială care sunt astfel protejate prin reprimarea oricărei forme de discriminare. Nu există obiect material.

Subiectul activ poate fi orice persoană responsabilă penal, iar participația penală este posibilă sub toate formele. Fapta se poate comite și de către o persoană juridică.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de instigare, adică de apologie sau propagandă a discriminării persoanelor în funcție de anumite criterii.

Acțiunea incriminată se poate realiza prin orice mijloace: prin viu grai, în scris (afișe, manifeste, etc), prin mijloace de comunicare în masă, sau alte mijloace (desene, picturi, filme sau alte manifestări artistice cu un astfel de conținut).

Urmarea imediată presupune o stare de pericol pentru valorile ocrotite.

Latura subiectivă. Fapta se comite numai cu intenție directă datorită prezenței mobilului faptei în structura elementului subiectiv.

Mobilul constituie o cerință esențială a infracțiunii, în lipsă căruia fapta pierde caracterul penal sau constituie o altă infracțiune. Mobilul este exprimat cu ajutorul expresiei „pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA”¹.

Regimul sancționator. Potrivit legii, fapta se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, alternativ cu amenda.

IX. 4. 2. Împiedicarea libertății cultelor (art. 318)

Noțiune. Infracțiunea este incriminată în două variante alternative de comitere și anume:

- în alineatul 1 este descrisă fapta persoanei care împiedică sau tulbură libertatea de exercitare a vreunui cult religios care funcționează și este organizat în mod legal.

- în alineatul 2 regăsim o altă variantă care constă în obligarea unei persoane prin constrângere să participe la serviciile religioase ale vreunui cult sau să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la libertatea conștiinței, întrucât nimeni nu poate fi obligat să practice un anumit cult religios, iar cei care doresc să practice un astfel de cult care funcționează legal, nu pot fi tulburați ori împiedicați să-l exercite.

Obiect material al infracțiunii poate fi corpul persoanei împiedicată sau tulburată prin violență de la exercitarea cultului religios ori obiectele și lucrurile care servesc la practicarea aceluși cult.

Subiectul activ poate fi orice persoană responsabilă penal. Participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. La varianta din alin. 1, *elementul material* constă în două acțiuni alternative: *împiedicarea* sau *tulburarea*, acte care se pot realiza prin orice fel de mijloace, legea neindicându-le în mod expres (de ex. împiedicarea accesului enoriașilor în biserici sau temple în intervalele în care au loc servicii religioase; încuierea bisericilor sau altor lăcașe de cult, etc).

Pentru varianta din alin. 2, *elementul material* constă în acțiunea de *constrângere* (prin amenințare sau violență fizică) a unei persoane să participe la serviciile religioase ale unui anumit cult sau să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult.

Urmarea imediată presupune o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Sancțiunea prevăzută în lege este închisoarea de la o lună la 6 luni, alternativ cu amenda.

IX. 4. 3. Profanarea de morminte (art. 319)

¹ Elisabeta Boțian, op. cit. p. 46-47

Noțiune. Din cele mai vechi timpuri, respectul datorat morților a reprezentat pentru societatea noastră o valoare morală și religioasă de importanță deosebită, astfel că și Codul penal ocrotește sentimentele de pietate pe care cetățenii trebuie să le manifeste în raport cu cei decedați.

Infrațiunea constă în profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unui monument sau a unei urne funerare ori a unui cadavru.

Obiectul juridic special constă în relațiile juridice referitoare la conviețuirea socială care reclamă manifestarea sentimentelor de pietate față de cei dispăruți ori față de obiectele care simbolizează amintirea acestora.

Obiectul material îl reprezintă cadavrul, mormântul, monumentul funerar sau urna funerară asupra căreia se comite fapta.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de profanare, care se poate realiza prin orice mijloace. Prin profanare se înțelege orice atingere lipsită de respect, injurioasă ori batjocoritoare a valorilor ocrotite.

Infrațiunea de profanare de morminte poate intra în concurs ideal cu alte infracțiuni cum ar fi furtul, ultrajul contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice, distrugerea, etc.

De asemenea, prin decizia nr. 35/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în recurs în interesul legii, s-a statuat că infrațiunea de profanare de morminte va intra în concurs real cu infrațiunea de omor dacă inculpatul, prin dezmembrarea sau incendierea cadavrului, urmărește ascunderea infracțiunii de omor comise anterior.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este posibilă, dar nu se pedepsește.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 3 ani.

IX. 4. 4. Tulburarea folosinței locuinței (art. 320)

Noțiune. Infrațiunea constă în fapta de a tulbura în mod repetat folosința locuinței unei persoane ori prin care se împiedică normala folosire a locuinței.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la conviețuirea socială prin care se asigură liniștea de care are nevoie o persoană în locuința sa precum și folosirea ei nestingherită.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* este descris alternativ, putând consta în acțiunea de *tulburare repetată a folosinței locuinței* sau în *împiedicarea normalei folosințe a locuinței*.

Tulburarea folosinței locuinței poate îmbrăca diferite modalități: provocarea de zgomote puternice, prin țipete, scandaluri, ascultarea radioului, televizorului cu sonorul pus la maxim, etc.

Pentru ca fapta să aibă caracter penal, *cerința esențială a elementului material* este ca acțiunea de tulburare să fie repetată, un singur act de tulburare nefiind suficient pentru existența infracțiunii.

Împiedicarea normalei folosințe a locuinței presupune stânjenirea persoanei în utilizarea locuinței: întreruperea curentului electric, blocarea accesului în pivniță, punerea de obstacole pe holul comun, încuierea podului, etc.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa nu este incriminată.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 3 luni la 2 ani, alternativ cu amenda.

Aspecte procesuale. Pentru această infracțiune, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

IX. 4. 5. Ultrajul contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice (art. 321)

Noțiune. Potrivit textului, infracțiunea constă în fapta persoanei care în public, săvârșește acte sau gesturi, proferează cuvinte sau expresii ori se dedă la orice manifestări prin care se aduce atingere bunelor moravuri, se produce scandal public ori se tulbură în orice mod liniștea publică.

Obiectul juridic special este format din acele relații sociale privitoare la conviețuirea socială, bunele moravuri și liniștea publică.

Așa cum a fost definită în doctrină¹, noțiunea de *bune moravuri* semnifică acele obiceiuri, deprinderi și comportări în societate care implică respectul reciproc, păstrarea decenței și considerarea demnității umane. *Liniștea publică* presupune un climat de conviețuire pașnică, încredere și securitate personală.

Dacă fapta este îndreptată împotriva persoanei sau a unor bunuri, acestea vor deveni **obiect material** al infracțiunii.

Subiectul activ poate fi orice persoană responsabilă penal. Participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în una din următoarele acțiuni: *săvârșirea de acte sau gesturi, proferarea de cuvinte ori expresii sau orice alte manifestări.*

Întrucât legiuitorul nu precizează care sunt gesturile, cuvintele, expresiile sau manifestările cu caracter infracțional, ci se exprimă într-un mod general, urmează ca organele judiciare să stabilească în funcție de urmările produse, dacă manifestările concrete (de ex. proferarea de cuvinte obscene într-un local public, expunerea nudului în public într-o manieră care determi au produs vreunul din rezultatele cerute de norma de incriminată indignarea cetățenilor, etc.) au adus

¹ **G. Marcov**, Criterii de delimitare a formei agravate de forma simplă a infracțiunii de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice, în „Revista Română de Drept”, nr. 10/1971, p. 94

atingere bunelor moravuri, au provocat scandal public sau tulburarea liniștii publice).

Cerința esențială a oricăreia din acțiunile ce formează elementul material este ca aceasta să aibă loc în public.

Urmarea imediată se concretizează într-o atingere adusă bunelor moravuri (adică acțiunile întreprinse contravin obiceiurilor, deprinderilor existente într-o societate bazată pe respectul reciproc), un scandal public (adică zarvă, vîlvă, revoltă provocată de asemenea fapte) sau o tulburare a liniștii și ordinii publice (crearea de agitație, neliniște, teamă generală)¹.

Forme agravate. Potrivit alineatului al 2-lea al art. 321, fapta este mai gravă dacă prin ea s-a tulburat grav liniștea publică, adică urmarea produsă are o amploare deosebită și o intensitate sporită.

Latura subiectivă. Fapta se comite cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Forma tip a infracțiunii din alineatul 1 se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar forma agravată din alineatul 2, cu închisoare de la 2 la 7 ani.

IX. 4. 6. Încăierarea (art. 322)

Noțiune. Infracțiunea constă în participarea la o încăierare între mai multe persoane.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care privesc ordinea și liniștea publică. **Obiect material** al infracțiunii pot fi corpul persoanelor și bunurile asupra cărora se exercită actele de violență.

Subiectul activ al infracțiunii îl constituie o pluralitate naturală de făptuitori constituiți în cel puțin două grupuri de cel puțin două persoane fiecare, care se confruntă reciproc².

Participația este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă.

Elementul material al infracțiunii îl constituie acțiunea de participare la o încăierare între mai multe persoane, adică o situație în care mai mulți făptuitori își aplică reciproc lovituri, astfel încât este dificilă stabilirea contribuției infracționale a fiecăruia dintre ei.

Nu există încăierare, ci infracțiunea de lovire sau alte violențe ori vătămare corporală, în ipoteza în care mai mulți făptuitori lovesc o singură victimă.

Ori de câte ori în cursul încăierării se produc participanților leziuni care necesită pentru vindecare maximum 60 de zile de îngrijiri medicale, în sarcina făptuitorilor se va reține doar infracțiunea de încăierare în forma simplă, descrisă în alineatul 1, întrucât vătămarea corporală este absorbită în conținutul infracțiunii de încăierare.

¹ **Tudorel Toader**, *Drept penal român, Partea specială*, Editura Hamangiu, București, 2007, p. 427

² **Vintilă Dongoroz și colaboratorii**, op. cit. vol. IV, p. 679

Urmarea imediată îmbracă de regulă forma unei stări de pericol pentru conviețuirea socială, dar ea se poate manifesta și sub forma unei vătămări materiale dacă se aduce atingere integrității corporale sau sănătății unei persoane.

Forme agravate. În alineatul 2 este descrisă o formă agravată a infracțiunii, iar elementul circumstanțial de agravare îl constituie cauzarea de către unul din participanți, în cursul încăierării a unei vătămări corporale grave (în sensul art. 182 din C.pen.).

În acest caz, el va fi pedepsit pentru fapta săvârșită (vătămare corporală gravă) al cărei maxim se va reduce cu un an.

Potrivit alineatului 3, dacă nu se cunoaște care din participanți a săvârșit fapta de vătămare corporală gravă, toți participanții la încăierare vor fi pedepsiți cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Când s-a cauzat moartea unei persoane și nu se cunoaște autorul, toți participanții vor fi pedepsiți cu închisoare de la 3 la 15 ani. Dacă se cunoaște autorul, acesta va răspunde doar pentru omor simplu, calificat, deosebit de grav sau loviri cauzatoare de moarte.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă. În situația descrisă la alin. 3, dacă s-a cauzat moartea unei persoane, forma de vinovăție este preterintenția¹.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru forma simplă este închisoarea de la o lună la 6 luni, alternativ cu amenda.

Cauza specială de nepedepsire. Potrivit alin. 4, în privința persoanei care a fost prinsă în încăierare împotriva voinței sale sau care a încercat să despartă pe alții, să respingă un atac ori să apere pe altul, va opera cauza specială de înlăturare a răspunderii penale, astfel că acea persoană va fi apărută de pedeapsă.

IX. 4. 7. Asocierea pentru săvârșirea de infracțiuni (art. 323)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta mai multor persoane de a se asocia în vederea comiterii de infracțiuni, de a iniția constituirea unei astfel de asocieri ori de a o sprijini sau adera la ea. Dacă de regulă, acțiunile de asociere a cetățenilor nu cad sub incidența legii penale, ori de câte ori asocierea unor persoane urmărește ca scop comiterea de infracțiuni, legea penală este datoare să reprime asemenea asociații sau grupări.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la ordinea și securitatea socială.

Subiectul activ în cazul formei de comitere prin asociere este multiplu, prezentându-se sub forma unei pluralități constituite. În privința celorlalte forme de comitere, subiectul activ poate fi orice persoană, chiar și una singură.

Diferențele dintre participația penală și asocierea în vederea comiterii de infracțiuni constau în următoarele:

¹ Matei Basarab și colaboratorii, op. cit., vol. II Partea specială, p. 322

- la participația penală, pericolul social este dat de infracțiunea concretă comisă, pe când în cazul asocierii, pericolul social derivă din însăși activitatea de asociere;

- asocierea presupune o anumită existență în timp și de sine stătătoare, o organizare și o împărțire a rolurilor fiecărui membru,

- în cazul participației penale, activitatea fiecărui participant se absoarbe în conținutul infracțiunii concrete comise în această modalitate, pe când în cazul asocierii în vederea comiterii de infracțiuni, aceasta va fi reținută distinct de infracțiunile concrete comise de asocierea respectivă.

Subiect pasiv al infracțiunii este statul ca titular al valorii ocrotite.

Latura obiectivă. *Elementul material* este exprimat în formă alternativă, putând consta din următoarele acțiuni:

- *asociere în vederea comiterii de infracțiuni;*
- *inițierea unei asemenea asocieri,* adică efectuarea de acte prin care se pregătește constituirea asocierii;
- *aderarea la o astfel de asociere,* adică intrarea în acea asociere ca membru al ei;
- *sprijinirea sub orice formă a unei asemenea asocieri,* adică ajutorul sau înlesnirea funcționării acelei asocieri.

Oricare dintre aceste acțiuni poate forma singură elementul material al infracțiunii, dar ultimele două forme de comitere presupun o situație premisă și anume preexistența unei asocieri la care se aderă sau care este sprijinită în orice fel. Persoana care comite mai multe din aceste acțiuni alternative, cu aceeași rezoluție infracțională va răspunde numai pentru o singură infracțiune.

Urmarea socialmente periculoasă constă într-o stare de pericol pentru relațiile de conviețuire socială.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite numai cu intenție directă datorită prezenței în elementul subiectiv a condiției scopului: comiterea de infracțiuni. Prin urmare, elementul subiectiv are caracter complex.

Regimul sancționator. Infracțiunea este pedepsită cu închisoare de la 3 la 15 ani, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea care intră în scopul asocierii.

Cauza specială de nepedepsire. Potrivit alin. 4, sunt apărați de răspundere penală acei membri ai asocierii care denunță autorităților, asocierea, mai înainte să fi fost descoperită și de a se fi început săvârșirea faptei care intră în scopul asocierii.

IX. 4. 8. Instigarea publică și apologia infracțiunilor (art. 324)

Noțiune. În alin. 1, 4 și 5 ale art. 324, articolul grupează trei modalități alternative de comitere a faptei, reunite sub aceeași denumire.

Astfel, în conformitate cu dispozițiile alin. 1, fapta constă în îndemnarea publicului prin viu grai sau orice alte mijloace de a nu respecta legile țării sau de a săvârși infracțiuni.

Varianta alternativă din alin. 4 constă în purtarea în public a unei uniforme, embleme, insigne sau alte semne distinctive neautorizate în scopurile menționate la alin. 1.

În fine, varianta descrisă în alin. 5 constă în laudarea în public a acelor care au săvârșit infracțiuni sau a infracțiunilor comise de aceștia.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la conviețuirea socială care presupun respectarea ordinii de drept prin interzicerea oricăror forme de apologie a infracțiunilor. Nu există obiect material al infracțiunii.

Subiectul activ poate fi orice persoană. Participația este posibilă sub toate formele.

Dacă subiectul activ are calitatea de funcționar public care exercită o funcție ce implică exercițiul autorității de stat sau o persoană care îndeplinește o activitate importantă de stat sau altă activitate publică importantă, această împrejurare constituie element circumstanțial de agravare, iar fapta săvârșită de o astfel de persoană va fi pedepsită mai aspru, potrivit dispozițiilor din alin. 2. **Subiect pasiv** este statul.

Latura obiectivă. *Elementul material* se realizează prin una din următoarele acțiuni:

- *îndemnarea publicului să nu respecte legile țării sau să comită infracțiuni;* fapta se poate comite prin viu grai sau orice alte mijloace (de ex. în scris, prin articole din ziar, sau prin intermediul televiziunii, etc.)

- *purtarea în public a unei uniforme, embleme, insigne sau alte semne distinctive neautorizate în scopul de a nu se respecta legile țării sau de a se comite infracțiuni* (oricare din aceste însemne trebuie să sugereze un îndemn în scopurile arătate)¹;

- *laudarea în public a celor care au comis infracțiuni sau a infracțiunilor comise de aceștia.*

După cum se observă, *cerința esențială a elementului material* pentru toate variantele de incriminare constă în săvârșirea acțiunii în condiții de publicitate.

Urmarea socialmente periculoasă presupune producerea unei stări de pericol pentru regulile de conviețuire socială.

Latura subiectivă. Infracțiunea, oricare ar fi varianta de comitere, se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Regimul sancționator. Pedeapsa prevăzută în lege pentru oricare din modalitățile simple de comitere este închisoarea de la 3 luni la 3 ani, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea la săvârșirea căreia s-a instigat.

Dacă fapta la care s-a instigat public a fost săvârșită, se va aplica pedeapsa prevăzută de lege pentru acea faptă.

Pentru forma agravată, când subiectul activ este calificat, pedeapsa prevăzută în lege este închisoarea de la 1 la 5 ani, de asemenea, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea la săvârșirea căreia s-a instigat.

¹ **Ioana VasIU**, Drept penal, Partea specială, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2001, p. 401

IX. 4. 9. Răspândirea de materiale obscene (art. 325)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta de a vinde, răspândi, confecționa ori deține în vederea răspândirii, obiecte, desene, scrieri sau alte materiale cu caracter obscen.

Obiectul juridic special este format din relațiile social-juridice referitoare la bunele moravuri.

Obiect material al infracțiunii îl constituie obiectele, desenele, scrierile ori alte materiale cu caracter obscen. În Legea nr. 196/2003¹ privind prevenirea și combaterea pornografiei s-a arătat că prin materiale cu caracter obscen se înțeleg orice forme de exprimare care prezintă explicit sau sugerează o activitate sexuală.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunii este prevăzut în patru modalități alternative și anume:

- a vinde,
- a răspândi,
- a confecționa în vederea răspândirii
- a deține în vederea răspândirii.

Toate variantele alternative se referă la obiecte, desene, scrieri sau materiale cu caracter obscen.

Cerința esențială a elementului material presupune ca fapta, indiferent de variantele de incriminare, să se comită nejustificat, adică fără drept, fără autorizația prevăzută în Legea nr. 196/2003.

Ultimele două variante alternative de comitere se particularizează prin *cerința esențială* a scopului (cu înțeles de destinație) care caracterizează latura obiectivă: atât confecționarea cât și deținerea trebuie să aibă loc în vederea răspândirii materialelor, desenelor ori scrierilor obscene.

Urmarea socialmente periculoasă constă într-o stare de pericol pentru bunele moravuri.

Latura subiectivă. Fapta se poate comite cu intenție directă sau indirectă, indiferent de prezența scopului în conținutul constitutiv al infracțiunii deoarece cerința esențială a scopului nu caracterizează latura subiectivă, ci pe cea obiectivă.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 4 ani, alternativ cu închisoarea.

IX. 4. 10. Cerșetoria (art. 326)

Noțiune. Infracțiunea constă în fapta persoanei care având capacitatea de a munci, apelează în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor material.

Cerșetoria a fost pedepsită încă din vechime, de legislațiile lumii, inclusiv de legiurile din Țările Române, iar în prezent practicarea acestei activități a proliferat atât în țară cât și în străinătate, antrenând serioase prejudicii de imagine României.

¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 342/20 mai 2003, republicată în Monitorul Oficial nr. 87/4.02.2008

Obiectul juridic special este format din acele relații sociale referitoare la conviețuirea socială care implică procurarea mijloacelor de subzistență prin activități licite și nu parazitare. Nu există obiect material.

Subiectul activ poate fi orice persoană fizică cu capacitatea de a munci, legiuitorul considerând că apelul la mila publicului de către o persoană cu capacitatea de a munci constituie o formă de parazitism social¹.

Prin urmare, minorul între 14 și 16 ani deși răspunde penal, nu poate fi subiect activ al acestei infracțiuni, neavând capacitate deplină de exercițiu. Persoanele lipsite de capacitatea de a munci nu pot fi subiecți activi ai infracțiunii.

Infracțiunea nu poate fi săvârșită în condițiile coautoratului, fiecare persoană săvârșind fapta „in persona propria”, dar este posibilă participația sub forma instigării sau complicității.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă în acțiunea de apelare repetată la mila publicului. A apela la mila publicului înseamnă a solicita diferitelor persoane, oral, prin gesturi, în scris sau prin orice mijloace, ajutor material.

Cerința esențială a elementului material presupune ca acțiunea de apelare la mila publicului să aibă caracter repetat, cerșetoria fiind o infracțiune de obicei, ceea ce înseamnă că numai un număr suficient de repetări pot întregi latura obiectivă a infracțiunii.

Urmarea imediată implică producerea unei stări de pericol pentru relațiile de conviețuire socială.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție, iar aceasta poate fi directă sau indirectă. Nu interesează mobilul sau scopul comiterii faptei, dar acestea pot fi luate în considerare la individualizarea pedepsei.

Tentativa nu este posibilă deoarece cerșetoria este o infracțiune de obicei care presupune un număr suficient de repetări ale acțiunii incriminate.

Regimul sancționator. Cerșetoria se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 ani.

IX. 4. 11. Prostituția (art. 328)

Noțiune. Infracțiunea de prostituție constă în fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, prin practicarea relațiilor sexuale cu diferite persoane.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la conviețuirea socială care implică obținerea mijloacelor de existență prin mijloace licite și morale.

Prostituția contravine în mod flagrant moralei publice, laice ori religioase, iar persoanele care practică prostituția sunt supuse disprețului public și umilințelor.

Tolerarea de către societate a actelor de prostituție implică grave atingeri aduse demnității umane și pune în pericol însăși existența familiei, bunăstarea acesteia, a individului și a societății¹.

¹ Ștefan Daneș, „Combaterea prin mijloace de drept penal, a unor fapte de parazitism social”, în Revista Română de Drept, nr. 11/1972, p. 32.

Obiectul material al infracțiunii constă în bunurile, valorile, banii sau bunurile procurate de făptuitor prin practicarea relațiilor sexuale.

Subiectul activ poate fi orice persoană, indiferent de sexul acesteia.

La fel ca și infracțiunea de cerșetorie, nici prostituția nu poate fi săvârșită în coautorat, fiind o infracțiune care se săvârșește „in persona propria”. Este posibilă participația sub forma complicității sau a instigării. **Subiect pasiv** este statul ca titular al valorilor sociale ocrotite.

Latura obiectivă. *Elementul material* este format din două acțiuni conexe: practicarea relațiilor sexuale și obținerea mijloacelor de subzistență ori a principalelor mijloace de subzistență.

Între cele două acțiuni există o relație de la mijloc la scop.

Sintagma „principale mijloace de subzistență” semnifică, potrivit doctrinei, acele mijloace care servesc persoanei la satisfacerea nevoilor esențiale de trai ale acesteia².

Practic, persoana care comite fapta își vinde propria viață sexuală, obținând în schimb principalele sau toate mijloacele de existență.

Cerința esențială a elementului material presupune ca relațiile sexuale să se desfășoare cu diferite persoane. Această condiție nu este îndeplinită dacă autorul practică relațiile sexuale cu aceeași persoană.

Urmarea imediată se concretizează într-o stare de pericol pentru valoarea ocrotită.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă deoarece scopul menționat de legiuitor în conținutul incriminării (obținerea mijloacelor de subzistență) nu caracterizează latura subiectivă, ci latura obiectivă, având sensul de rezultat.

Tentativa nu este posibilă deoarece prostituția ca și cerșetoria, este o infracțiune de obicei care reclamă pentru consumare săvârșirea unui număr suficient de acte.

Regimul sancționator. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

IX. 4. 12. Proxenetismul (art. 329)

Noțiune. În forma sa simplă, tipică, proxenetismul constă în îndemnul ori înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției.

După cum se observă, această infracțiune este strâns legată de aceea de prostituție și în sens larg presupune exploatarea activităților de prostituție, adică tragerea de foloase din practicarea de către o altă persoană a prostituției.

Așa cum s-a arătat în Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatarea prostituției acestora, adoptată de Adunarea Generală a

¹ Nicolae Conea, *Reflecții asupra infracțiunii de prostituție*, în Revista de Drept Penal, nr. 4/1996, p. 142

² Octavian Loghin și Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Casa de Presă și Editură „Șansa” SRL, București, 1994, p. 670

ONU la 2 decembrie 1949, proxenetismul ca și prostituția au un profund caracter antisocial, fiind incompatibile cu demnitatea și valoarea ființei umane.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale care presupun obținerea de bunuri sau venituri prin activități oneste și morale.

Obiectul material este format la unele variante de comitere a faptei, din corpul sau corpurile persoanelor constrânse la prostituție.

Subiectul activ poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele. **Subiect pasiv principal** este statul ca titular al valorilor ocrotite, iar **subiect pasiv secundar** este persoana îndemnată, recrutată sau constrânsă la prostituție.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă din acțiuni alternative: de a îndemna, de a înlesni practicarea prostituției și de a trage foloase de pe urma practicării prostituției.

A îndemna înseamnă a incita, a încuraja, a influența sau a suscita cuiva interesul pentru prostituție. *A înlesni practicarea prostituției* presupune crearea condițiilor propice, punerea la dispoziție a unui spațiu, procurarea clienților, etc. *A trage foloase de pe urma practicării prostituției* înseamnă a obține anumite avantaje materiale sau profituri¹.

Nu este necesar ca actele incriminate să aibă caracter de obișnuință, fiind suficientă o singură acțiune dintre cele enumerate de legiuitor pentru ca fapta să constituie infracțiune.

Urmarea socialmente periculoasă constă în crearea unei stări de pericol pentru relațiile de conviețuire socială.

Forme agravate. În alineatele 2 și 3 sunt incriminate formele agravate ale proxenetismului.

Potrivit alin. 2, recrutarea unei persoane pentru prostituție ori traficul de persoane în acest scop, precum și constrângerea la prostituție sunt pedepsite mai sever cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Recrutare înseamnă activități de descoperire și racolare a persoanelor pentru prostituție, *traficul de persoane* presupune transferul, transportarea, cazarea sau primirea unei persoane în scopul practicării prostituției. *Constrângerea la prostituție* presupune forțarea, silirea unei persoane să practice prostituția.

Această formă agravată de proxenetism se deosebește de infracțiunea de trafic de persoane prevăzută în art. 12 din Legea nr. 678/2001² privind prevenirea și combaterea traficului de persoane prin aceea că persoanele recrutate sau traficate practică prostituția de bunăvoie, iar în ceea ce privește proxenetismul prin constrângere la practicarea prostituției, acesta nu presupune recrutarea sau traficul de persoane în acest scop. În acest sens s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 16/2007³.

În fine, potrivit alin. 3, faptele descrise în alin. 1 și 2 sunt socotite mai grave dacă sunt săvârșite față de un minor sau prezintă un alt caracter grav. În acest caz

¹ **Matei Basarab și colaboratorii**, Codul penal comentat, vol. II, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 1030

² Publicată în Monitorul Oficial nr. 783 din 11 decembrie 2001.

³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 542 din 17 iulie 2008.

pedeapsa prevăzută în lege este închisoarea de la 5 la 18 ani și interzicerea unor drepturi.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa se pedepsește.

Regimul sancționator. Forma simplă a infracțiunii se sancționează cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

Măsuri de siguranță. Alineatul al 4-lea introduce măsura de siguranță a confiscării care se aplică asupra banilor, valorilor sau oricăror alte bunuri care au fost destinate să servească direct sau indirect la comiterea infracțiunii prevăzute în alineatele 1-3 sau a celor care au fost dobândite prin comiterea acesteia.

În situația în care aceste bunuri nu se găsesc, condamnatul va fi obligat la plata echivalentului lor în bani.

Sunt suspendate confiscării doar bunurile sau valorile efectiv date sau obținute nu și a celor promise.

IX. 4. 13. Jocul de noroc (art. 330)

Noțiune. Infracțiunea constă potrivit alin. 1, în organizarea sau îngăduirea jocurilor de noroc pentru public, fără autorizare.

Varianta de specie a infracțiunii descrisă în alineatul al 2-lea presupune organizarea sau îngăduirea în mod obișnuit a jocurilor de noroc, într-o casă particulară, în scopul de a realiza foloase materiale.

Jocurile de noroc pot fi organizate în țara noastră numai de către persoanele juridice înregistrate legal și care dețin licență pentru exploatarea jocurilor de noroc. Regimul juridic al jocurilor de noroc este reglementat de OUG nr. 69/1998¹.

În accepțiunea legii, nu sunt permise și ca atare nu pot fi autorizate următoarele jocuri de noroc: cele cu acumularea fondurilor bănești de tip piramidal (de ex. Caritas), jocurile de tip alba-neagra care se bazează pe dexteritatea mânuitorului.

Obiectul juridic special este format din relațiile sociale referitoare la regulile de conviețuire socială potrivit cărora organizarea jocurilor de noroc în alte condiții decât cele prevăzute în lege încalcă ordinea și moralitatea publică². Nu există obiect material.

Subiectul activ poate fi orice persoană fizică sau juridică responsabilă penal. Participația este posibilă sub toate formele. **Subiect pasiv** este statul ca titular al valorilor ocrotite.

Latura obiectivă. *Elementul material* constă la ambele variante, în una din următoarele acțiuni alternative: *organizarea* sau *îngăduirea* jocurilor de noroc. Cum fapta este incriminată în două variante, vom examina *cerințele esențiale* ale elementului material pentru fiecare dintre ele.

¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 515 din 30 decembrie 1998.

² V. Dobrinou, Drept penal. Partea specială, vol. I, Editura Lumina Lex, București, 2000, p.

În alineatul 1, *cerințele esențiale* presupun ca organizarea sau îngăduirea jocurilor de noroc să se realizeze *pentru public* (adică să poată participa orice persoană) și *fără autorizare* (adică fără licența prevăzută în lege).

Pentru varianta de specie din alin. al 2-lea, *cerințele esențiale* ale elementului material se regăsesc în următoarele condiții: ca jocurile de noroc să se organizeze sau să se îngăduie *în mod obișnuit*, (adică de un număr suficient de ori astfel încât să rezulte caracterul de obișnuință, repetabilitate) și *într-o casă particulară*.

Latura subiectivă. Infracțiunea se comite cu intenție, iar în ceea ce privește varianta din alin. 1, intenția poate fi atât directă cât și indirectă.

Varianta din alineatul al 2-lea se comite numai cu intenție directă deoarece legea prevede drept cerință esențială a laturii subiective *scopul* comiterii faptei: acela de a realiza foloase materiale.

Prin urmare, intenția este calificată prin scopul urmărit, scopul având în acest caz, sensul de finalitate, înțeleasă ca obținere a unor avantaje, foloase sau satisfacții.

Regimul sancționator. Pedepsa prevăzută în lege pentru ambele variante de incriminare este închisoarea de la 3 luni la 2 ani, alternativ cu amenda.

CAPITOLUL X: INFRAȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE APĂRARE A ROMÂNIEI (art. 331-355)

Considerații generale. Apărarea Națională este definită în Legea nr. 45/1994¹ a apărării naționale a României, drept ansamblul de măsuri și activități adoptate și desfășurate de statul român în scopul de a garanta suveranitatea națională, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională.

Legea penală a ocrotit încă din cele mai vechi timpuri organizarea activităților de apărare a patriei, disciplina în rândurile armatei, respectul datorat superiorilor militari precum și autoritatea acestora.

Legiuitorul român a inclus în Titlul X al părții speciale a Codului penal infracțiunile contra capacității de apărare a României pe care le-a grupat în trei

¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 17 din 7 iulie 1994

categorii și anume: infracțiuni săvârșite de militari; infracțiuni săvârșite de militari sau civili și în fine, infracțiuni săvârșite de civili.

În prima grupă, a infracțiunilor săvârșite de militari sunt cuprinse

- absența nejustificată (art. 331)
- dezertarea (art. 332)
- călcarea de consemn (art. 333)
- insubordonarea (art. 334)
- lovirea superiorului (art. 335)
- lovirea inferiorului (art. 336)
- capitularea (art. 338)
- părăsirea câmpului de luptă (art. 339)
- zborul neautorizat (art. 340)
- părăsirea navei (art. 341)
- părăsirea comenzii (art. 342)
- neluarea măsurilor necesare în operațiile navale (art. 343)
- coborârea pavilionului (art. 344)
- coliziunea (art. 345).

Următoarea grupă de infracțiuni săvârșite de militari sau de civili conține:

- sustragerea de la serviciul militar (art. 348)
- defetismul (art. 349)
- jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă (art. 350)
- folosirea emblemei „Crucii Roșii” în timpul operațiilor militare (art. 351)
- sustragerea de la rechiziții militare (art. 352)

În fine, ultima grupă cuprinde infracțiunile săvârșite de civili și anume:

- sustragerea de la recrutare (art. 353)
- neprezentarea la încorporare sau concentrare (art. 354).

Obiectul juridic comun al acestor infracțiuni este format din relațiile sociale care privesc apărarea țării precum și asigurarea capacității de apărare. **Obiectul juridic special** se concretizează pentru fiecare infracțiune într-un anumit fascicul de relații sociale care se pot referi la valori dintre cele mai diverse: ordinea și disciplina din structurile militare, realizarea obligațiilor impuse de serviciul militar, curajul pe câmpul de luptă, în operațiile navale, etc.

Obiect material putem regăsi în cadrul anumitor infracțiuni și anume: *lovirea superiorului sau a inferiorului* (corpul victimei), *jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă* (bunurile aflate asupra morților sau răniților), *coliziunea* (nava care a intrat în coliziune sau a fost pusă pe uscat) *folosirea emblemei Crucii Roșii în timpul operațiilor militare* (emblema respectivă), *sustragerea de la rechiziții militare* (bunurile rechiziționate sau supuse rechiziționării).

Subiect activ al infracțiunilor din acest titlu este de regulă un militar, uneori de un anumit grad (la absența nejustificată) sau cu o anumită funcție (încălcarea de consemn). În alte cazuri, subiectul activ poate fi militar sau civil ori numai un civil.

Participația penală este posibilă sub toate formele. Unele dintre infracțiuni se pot săvârși doar în persoană proprie, nefiind posibil coautoratul (absența nejustificată de la serviciu, dezertarea, neprezentarea la încorporare sau

concentrare). Acolo unde legea pretinde ca subiectul activ să aibă o anumită calitate, cel care efectuează acte de executare a infracțiunii fără să aibă acea calitate, va răspunde pentru complicitate și nu pentru autorat.

Latura obiectivă. *Elementul material* se realizează de regulă prin acțiuni, dar sunt cazuri în care se poate realiza prin inacțiuni (absența nejustificată, neluarea măsurilor necesare în operațiile navale, etc).

Cerințele esențiale ale elementului material se pot referi la condiții de *timp* (în timp de război, în timp de pace, în timpul luptei, în timpul operațiilor de luptă) sau de *spațiu* (pe câmpul de luptă).

Urmarea imediată constă de cele mai multe ori într-o stare de pericol, dar sunt și cazuri când ea se concretizează într-un anumit rezultat: vătămarea integrității corporale (art. 335, 336), urmări grave (art. 340 alin. 2).

Latura subiectivă. Cele mai multe dintre infracțiunile din acest titlu se comit cu intenție directă sau indirectă. Infracțiunile al căror element material constă într-o inacțiune se pot comite atât cu intenție cât și din culpă.

Pe lângă forma de vinovăție cerută de legiuitor, la unele infracțiuni, elementul subiectiv cuprinde și anumite procese psihice specifice scopului: cu scopul de a servi cauza dușmanului (art. 344), în scopul de a se sustrage serviciului militar (art. 348), iar în aceste cazuri, infracțiunea se poate comite doar cu intenție directă, calificată prin scop.

Tentativa se pedepsește numai la anumite infracțiuni (art. 338, 339, 340, 341, 342, 344 și 345 alin. 2 și 3).

Regimul sancționator. Infracțiunile din acest titlu sunt pedesite cu închisoare iar limitele variază între 3 luni și un an de închisoare, ajungând până la 15 - 25 ani închisoare sau detențiune pe viață. Uneori sunt prevăzute și pedepse complementare

Se remarcă prin urmare faptul că unele infracțiuni sunt prevăzute sub pedepse foarte mari, justificate de gravitatea faptelor incriminate.

Aspecte procesuale. Pentru unele infracțiuni, acțiunea penală se pune în mișcare doar la sesizarea comandantului (art. 331-334, 353-354).

CAPITOLUL XI: INFRAȚIUNI CONTRA PĂCII ȘI OMENIRII (art. 356-361)

Considerații generale. Acest capitol cuprinde incriminările faptelor de cea mai mare gravitate pentru existența umanității și anume cele care aduc atingere valorilor supreme: omnia și pacea¹. Existența acestor incriminări în Codul penal român se datorează atrocităților săvârșite în anii celui de-al doilea război mondial, ceea ce a făcut necesară prevenirea repetării lor. Aderarea țării noastre la convențiile internaționale încheiate după sfârșitul războiului a atras pe cale de consecință, introducerea în Codul penal a acestor incriminări.

Grupa de infracțiuni cuprinde incriminările următoarelor fapte:

- propaganda pentru război (art. 356)
- genocidul (art. 357)
- tratamentele neomnoase (art. 358)

¹ Ioana Vasiliu, op. cit., p. 418

- distrugerea unor obiective și însușirea unor bunuri (art. 359)
- distrugerea, jefuirea sau însușirea unor valori culturale (art. 360).

Obiectul juridic comun tuturor acestor infracțiuni este format din relațiile social-juridice care privesc existența colectivităților umane indiferent de apartenența lor etnică, rasială ori religioasă, asigurate prin apărarea păcii și a omenirii¹.

Prin valorile sociale ocrotite, aceste infracțiuni absorb o mare parte din faptele incriminate deja în alte capitole ale Codului penal (infracțiuni contra persoanei, contra patrimoniului), astfel că explicațiile date pentru acele incriminări își păstrează valabilitatea.

Obiectul material al infracțiunilor poate consta din corpul persoanelor (la genocid, tratamente neomnoase), sau bunurile cu o anumită valoare (distrugerea unor obiective și însușirea unor bunuri, distrugerea, jefuirea sau însușirea unor valori culturale). Infracțiunea din art. 356 (propaganda pentru război) nu are obiect material.

Subiect activ al acestor infracțiuni poate fi orice persoană, iar participația penală este posibilă sub toate formele.

Latura obiectivă. *Elementul material* al infracțiunilor constă de regulă în acte comise (propaganda pentru război, distrugerea unor bunuri, uciderea membrilor unei colectivități), dar și prin acte omise (tratamentele neomnoase care se pot concretiza în acte comise).

Cerințele esențiale ale elementului material pot privi: modalitatea de realizare a propagandei (prin viu grai, scris, radio, televiziune, cinematograf, etc.), timpul comiterii (în timp de război), lipsa unei necesități militare, etc.

Urmarea imediată presupune crearea unei stări de pericol pentru existența colectivităților umane și pentru pacea omenirii.

Latura subiectivă. Forma de vinovăție cu care se comit aceste infracțiuni poate consta din intenție directă sau indirectă. La infracțiunea de genocid, legiuitorul pretinde pe lângă intenție și scopul comiterii (pentru a distruge în întregime sau în parte, o colectivitate sau un grup etnic), ceea ce înseamnă că forma de vinovăție este doar intenția directă, calificată prin scop.

Tentativa tuturor infracțiunilor din această grupă este pedepsită. În ceea ce privește infracțiunea de genocid, în mod excepțional, conform alin. 3 al art. 357, este pedepsită și înțelegerea în vederea săvârșirii infracțiunii de genocid, adică actele pregătitoare. Acestea se sancționează cu o pedeapsă cuprinsă între 5 și 20 de ani de închisoare.

Regimul sancționator. Datorită gradului ridicat de pericol social, aceste infracțiuni sunt sancționate cu pedepse deosebit de severe, începând de la 5 ani cât este limita minimă în cazul infracțiunii de propagandă pentru război și până la detențiunea pe viață în cazul genocidului și tratamentelor neomnoase.

Tăinuirea și favorizarea infracțiunilor din acest titlu se sancționează conform art. 361 alin. 2 cu o pedeapsă cuprinsă între 3 și 10 ani închisoare. Gravitatea deosebită a acestor fapte a determinat legiuitorul să pedepsească tăinuirea și

¹ Vintilă Dongoroz și colaboratorii, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, vol .IV, p.

favorizarea la infracțiunile de genocid și tratamente neomenoase în formă calificată, dacă sunt comise de soț sau de ruda apropiată. De această dată, limitele pedepselor din art. 361 alin. 2 se reduc la jumătate.

Aspecte procesuale. Pentru toate infracțiunile din acest titlu, punerea în mișcare a acțiunii penale se realizează din oficiu.

Bibliografie

- în ordinea alfabetică a autorilor -

George Antoniu, *Vinovăția penală*, Editura Academiei Române, București, 1995;

George Antoniu, *Tâlhăria, unitate sau pluralitate de infracțiuni*, Revista de Drept Penal, nr. 4/2006

George Antoniu, *Revista de Drept Penal. Studii și practică judiciară 1994-2006*, Editura Hamangiu, București, 2006

Matei Basarab și colaboratorii, *Codul penal comentat*, vol. I și II, Editura Hamangiu, București, 2008;

Alexandru Boroș, *Infracțiuni contra vieții*, Editura All Beck, București, 1999

Elisabeta Boțian, *Mobilul și scopul în dreptul penal*, Editura Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Sibiu, 2011;

Versavia Brutaru, Sorin Corlățeanu, *Abuzul de încredere*, Revista de Drept Penal, nr. 3/2007

Nicolae Conea, *Reflecții asupra infracțiunii de prostituție*, în Revista de Drept Penal, nr. 4/1996;

Nicolae Conea, Eliodor Tanislav, Petru Hilipică, *Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate*, Revista de Drept Penal, nr. 3/2007

Ștefan Daneș, „*Combaterea prin mijloace de drept penal, a unor fapte de parazitism social*”, în Revista Română de Drept, nr. 11/1972;

Ioan Dobrinescu, *Infrațiuni contra vieții persoanei*, Editura Academiei Române, București, 1987,

V. Dobrinoiu, *Drept penal. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București, 2000;

Vasile Dobrinoiu, *Infrațiunea de comunicare de informații false*, în RDP nr. 1/2003;

V. Dobrinoiu și W. Brânză, *Considerații privind infrațiunea de hărțuire sexuală*, în Revista de Drept penal, nr. 4/2002

Vintilă Dongoroz și colaboratorii, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, vol. I-IV, Editura Academiei R.S.R., București, 1971;

Avram Filipaș, *Infrațiuni contra înfăptuirii justiției*, Editura Academiei, București, 1985,

G & G Consulting, *Norme de Drept penal comunitar*, Colecția EUROLEX

Ioan Gârbuleț, *Traficul de persoane, proxenetismul, lipsirea de libertate și înșelăciunea*, în Revista de Drept Penal, nr. 1/2011

M. A. Hotca, *Codul penal. Comentarii și explicații*, Editura C.H.Beck, București, 2007

C. Ionescu, *Clasificarea și analiza tipologică a regimurilor politice contemporane*, în Revista de drept public, nr. 1/1995

Gheorghe Ivan, *Infrațiunea de furt calificat comisă asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a-și exprima voința sau de a se apăra*, în Dreptul, nr. 2/1999

Octavian Loghin și Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Casa de Presă și Editură Șansa SRL, București, 1994;

G. Marcov, *Criterii de delimitare a formei agravate de forma simplă a infracțiunii de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice*, în Revista Română de Drept, nr. 10/1971;

Gheorghită Mateuț, *Drept penal special. Sinteză de teorie și practică judiciară*. Vol. I, Editura Lumina Lex, București, 1999

T.C.Medeanu, *Neglijență în serviciu. Notar public*, în Revista de Drept Penal nr. 1/2007

V. Pașca, *În legătură cu problema dacă poate constitui vătămare corporală gravă pierderea unui organ a cărui funcționare încetase anterior loviturilor*, în Dreptul, nr. 2-3/1991

L. Sabău, *Protecția penală a dreptului la respectarea vieții private*, în Revista de Drept Penal, nr. 2/2002

Eugen Stoina, *Declarații de martor. Jurământ*, Revista de Drept Penal, nr. 1/2000,

Eugen Stoina, *Subiectul pasiv al infracțiunii de ultraj*, în Revista de Drept Penal, nr. 3/2000

Tudorel Toader, *Folosirea clandestină a unui post telefonic*, în Revista de Drept Penal, nr. 1/2003

Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Editura Hamangiu, București, 2007

Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Editura Hamangiu, București, 2012;

Ioana VasIU, *Drept penal; Partea specială* Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2001;

Gheorghe Voinea, *Abuz de încredere, gestiune frauduloasă. Prezentare comparativă*, în *Dreptul nr. 2/1996*

CUPRINS:

CAPITOLUL I:	p. 1
INTRODUCERE ÎN STUDIUL PĂRȚII SPECIALE A DREPTULUI PENAL	
CAPITOLUL II:	p. 5
INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI STATULUI (art. 155-173)	
CAPITOLUL III	p. 24
INFRAȚIUNI CONTRA PERSOANEI (art. 174-204)	
CAPITOLUL IV:	p. 67
INFRAȚIUNI CONTRA PATRIMONIULUI (art. 208-222)	
CAPITOLUL V:	p.87
INFRAȚIUNI CONTRA AUTORITĂȚILOR (art. 236-244)	

CAPITOLUL VI:	p. 95
INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR ACTIVITĂȚI DE INTRES PUBLIC SAU ALTOR ACTIVITĂȚI REGLEMENTATE DE LEGE (art. 246-281 ¹)	
CAPITOLUL VII:	p. 134
INFRAȚIUNI DE FALS (art. 282-294)	
CAPITOLUL VIII:	p. 144
INFRAȚIUNI LA REGIMUL STABILIT PENTRU ANUMITE ACTIVITĂȚI ECONOMICE (art. 295-302 ¹)	
CAPITOLUL IX:	p. 147
INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVIEȚUIREA SOCIALĂ (art. 303-330)	
CAPITOLUL X:	p. 171
INFRAȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE APĂRARE A ROMÂNIEI (art. 331-355)	
CAPITOLUL XI:	p. 174
INFRAȚIUNI CONTRA PĂCII ȘI OMENIRII (art. 356-361)	
Bibliografie:	p. 176